

**การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ด้านลิขสิทธิ์
ของศิลปินแห่งชาติ
สาขาวรรณศิลป์
ฉบับที่ ๒**

สาร

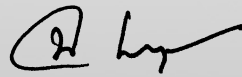
เลขานุการ

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ศิลปินแห่งชาติ เป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่า เป็นปราชญ์ทางด้านศิลปะที่มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานไว้เป็นมรดกของแผ่นดิน สมควรแก่การอนุรักษ์ สืบสานให้แพร่หลาย แต่ในขณะเดียวกันความทรงไว้ซึ่งสิทธิประโยชน์ในผลงานของศิลปินแห่งชาติก็สมควรที่จะได้รับการดูแลอย่างเป็นธรรม ทั้งตามความชอบธรรมแห่งสังคมและกฎหมายลิขสิทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ในฐานะเป็นส่วนราชการที่มีภารกิจดูแลศิลปินแห่งชาติให้ได้รับสวัสดิการจากภาครัฐ ตามสิทธิพึงมีพึงได้อย่างเหมาะสม ด้วยการจัดกิจกรรมสนับสนุนอย่างหลากหลาย รวมถึงการจัดพิมพ์ หนังสือ “การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ด้านลิขสิทธิ์ของศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์” ขึ้น ๒ เล่ม (ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒) ก็เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนความรู้ด้านลิขสิทธิ์แก่ศิลปินแห่งชาติโดยตรง และยังเจตนาให้เอกสารฉบับนี้เผยแพร่เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในวิชาชีพกฎหมายด้านลิขสิทธิ์ และเพื่อการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของบุคลากรภาครัฐให้ขยายผลกว้างขวางยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ขอขอบคุณ
คณะกรรมการโครงการ “การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของศิลปิน
แห่งชาติ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณเทอดศักดิ์ สีสมาน ผู้เรียบเรียงหนังสือ
“การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ด้านลิขสิทธิ์ของศิลปินแห่งชาติ สาขา
วรรณศิลป์” (ฉบับที่ ๒) อันทรงคุณค่าไว้ ณ โอกาสนี้ และหวังเป็น
อย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะอำนวยประโยชน์แก่ศิลปินแห่งชาติตลอดจน
ผู้สนใจใคร่ศึกษาสมตามเจตนารมณ์

(นางฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร)

เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

คำปรารภ

กองกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานระดับกองในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งนี้ในการสนับสนุนการบริหารงานมีคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม ซึ่งจัดตั้งตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น

ศิลปินแห่งชาติ เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการให้บริการของกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กำลังเผชิญปัญหาด้านการละเมิดลิขสิทธิ์ในผลงานที่สร้างสรรค์ เพราะขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องลิขสิทธิ์ ซึ่งในสภาพของสังคมไทย เรื่องลิขสิทธิ์และสิทธิประโยชน์ก็ยังเป็นเรื่องใหม่ มีผู้รู้และให้ความสนใจอยู่ในวงจำกัด ด้วยเหตุผลดังกล่าวคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม จึงได้วางแผน กำหนดแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้ตรงประเด็น โดยได้จัดประชุมสัมมนา เรื่อง “การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของศิลปินแห่งชาติตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา” ขึ้น ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐ ณ โรงแรมแกรนด์ เมอร์เคียว ฟอรัจูน และผลการประชุมได้ข้อสรุปว่าสมควรได้จัดพิมพ์หนังสือ “การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ด้านลิขสิทธิ์ของศิลปินแห่งชาติ” ขึ้น เพื่อเป็นเอกสารเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านลิขสิทธิ์และสิทธิประโยชน์ของศิลปินแห่งชาติ

ในการนี้ คณะอนุกรรมการโครงการ “การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของศิลปินแห่งชาติ” ได้มีการประชุมเป็นจำนวน ๗ ครั้ง และได้เชิญศิลปินแห่งชาติ และผู้ที่อยู่ในวงการวรรณศิลป์ ประชุม ๑ ครั้ง เพื่อพิจารณาร่างหนังสือดังกล่าว หนังสือนี้มีจำนวน ๒ เล่ม ที่ได้รับความร่วมมือและเสียสละ

อย่างดียิ่งในการรวบรวมและแต่งเติมจากอนุกรรมการโครงการฯ ๒ ท่าน
คือ ร้อยโท ดร.ธนพจน เอกโยคยะ ผู้เรียบเรียงเอกสารฉบับที่ ๑ และ
คุณเทอดศักดิ์ สีสมาน ผู้เรียบเรียงเอกสารฉบับที่ ๒

หนังสือฉบับที่ ๑ เป็นการอธิบายการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์
ด้านลิขสิทธิ์ในผลงานของศิลปินแห่งชาติ ด้วยเนื้อหาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ
ส่วนหนังสือฉบับที่ ๒ เป็นการอธิบายการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ด้านลิขสิทธิ์
ในผลงานของศิลปินแห่งชาติ ด้วยเนื้อหาที่ใช้ภาษาเรียบง่าย ชัดเจน และ
อ้างอิงที่มาข้อมูลด้วยบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้สนใจใคร่รู้มากขึ้น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือ “การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์
ด้านลิขสิทธิ์ของศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์” ฉบับนี้ จะอำนวยประโยชน์
แก่ศิลปินแห่งชาติ ตลอดจนผู้สนใจได้ตามวัตถุประสงค์ และขอขอบคุณ
คณะกรรมการโครงการ “การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของศิลปินแห่งชาติ”
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ร้อยโท ดร.ธนพจน เอกโยคยะ และคุณเทอดศักดิ์ สีสมาน
รวมทั้งคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม ที่สนับสนุนความคิดและ
งบประมาณสำหรับโครงการนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวิตร นิลสุวรรณกุล)

ประธานอนุกรรมการ

โครงการ “การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของศิลปินแห่งชาติ”

กรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม

สารบัญ

หน้า

สารเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

คำปรารภ

ศิลปะส่งโลก (เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ศิลปินแห่งชาติ)

องค์ประกอบของหนังสือ

๑. งานสร้างสรรค์ของศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ คืออะไร	๒
๒. ลิขสิทธิ์คืออะไร	๒
งานสร้างสรรค์ที่กฎหมายไม่ถือว่าเป็นงานที่มีลิขสิทธิ์	๔
๓. ลิขสิทธิ์ในงาน “วรรณกรรม” เกี่ยวข้องกับงาน “วรรณศิลป์” อย่างไร	๔
๔. ลิขสิทธิ์ได้มาอย่างไร	๕
๔.๑ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีหลักเกณฑ์ทั่วไป	๖
๔.๒ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีผู้สร้างสรรค์เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง (การจ้างแรงงาน)	๗
๔.๓ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีผู้สร้างสรรค์โดยการรับจ้างบุคคลอื่น (การจ้างทำของ)	๗
๔.๔ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีอยู่แล้ว	๘
๔.๕ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีรวบรวมงานลิขสิทธิ์ที่มีอยู่แล้ว	๘
๔.๖ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐ	๙

๔.๗ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยการโอน และตกทอด ทางมรดก	๙
๕. การแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์	๑๐
๖. สิทธิและหน้าที่ของเจ้าของลิขสิทธิ์	๑๐
๖.๑ เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิอะไรบ้าง	๑๑
๖.๑.๑ ธรรมสิทธิ หรือสิทธิโดยธรรม หรือสิทธิ ทางศีลธรรม (Moral Right)	๑๑
๖.๑.๒ สิทธิในการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ	๑๒
๖.๑.๓ สิทธิในการโอนลิขสิทธิ์ทั้งหมดหรือแต่ บางส่วน	๑๕
๖.๑.๔ สิทธิในการแปลงลิขสิทธิ์เป็นทุน	๑๗
๖.๒ เจ้าของลิขสิทธิ์มีหน้าที่อะไรบ้าง	๑๘
๗. อย่างไรเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม	๑๙
๗.๑ การละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง (Pprimary Infringement)	๑๙
๗.๒ การละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม หรือการละเมิดชั้นรอง (Secondary Infringement)	๒๐
๘. ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม (Fair Use)	๒๐
๙. วิธีจัดการกับการละเมิดลิขสิทธิ์	๒๓
๙.๑ ป้องกันก่อนเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยวิธีใช้พยาน หลักฐาน	๒๓
๙.๑.๑ การแจ้งลิขสิทธิ์	๒๓
๙.๑.๒ การระบุชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์บนงานลิขสิทธิ์	๒๖

	หน้า
๙.๒ ป้องกันก่อนเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยวิธีปรึกษา ผู้รู้หรือหน่วยงานให้คำปรึกษา	๒๖
๙.๓ ป้องกันก่อนเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยวิธีกำหนด ข้อสัญญาในการโอนลิขสิทธิ์ หรืออนุญาตให้ใช้ ลิขสิทธิ์	๒๖
๙.๔ ป้องกันก่อนเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยวิธีใช้กฎหมาย เมื่อจะมีการกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์	๒๗
๙.๕ จัดการหลังเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยวิธีเจรจาต่อรอง (Negotiation)	๒๗
๙.๖ จัดการหลังเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยการไกล่เกลี่ย (Conciliation or Mediation)	๒๘
๙.๗ จัดการหลังเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยการ อนุญาโตตุลาการ (Arbitration)	๒๘
๙.๗.๑ สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับ ข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม	๒๙
๙.๗.๒ กลุ่มงานป้องกันและระงับข้อพิพาทด้าน ทรัพย์สินทางปัญญา สังกัดกองกฎหมาย โดยใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการ	๓๐
๙.๘ จัดการหลังเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยวิธีดำเนิน คดีในศาล (Litigation)	๓๑
๙.๘.๑ การดำเนินคดีลิขสิทธิ์มีข้อสันนิษฐานของ กฎหมายที่เป็นประโยชน์อยู่ ๔ ประการ	๓๑

หน้า

๙.๘.๒	ค่าเสียหายคดีละเมิดลิขสิทธิ์	๓๒
๙.๘.๓	ค่าปรับที่ได้ชำระตามคำพิพากษา	๓๓
๙.๘.๔	อายุความคดีแพ่ง	๓๓
๙.๘.๕	อายุความคดีอาญา	๓๓
๑๐.	อายุการคุ้มครอง	๓๔
๑๐.๑	อายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม	๓๔
๑๐.๒	อายุการคุ้มครองวรรณสิทธิ์ หรือสิทธิโดยธรรม หรือสิทธิทางศีลธรรม (Moral Right)	๓๖
๑๑.	การจัดการงานสร้างสรรค์เมื่อสิ้นอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์	๓๖
ภาคผนวก		๔๑
คำสั่งคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ		๖๓
คำสั่งคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม		๖๕
คณะผู้จัดทำ		๖๗

การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ด้านลิขสิทธิ์ ของศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์

ด้วยคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการ “การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของศิลปินแห่งชาติ” เพื่อส่งเสริมสนับสนุนศิลปินแห่งชาติในการสร้างสรรค์ผลงานเพิ่มขึ้น และในขณะเดียวกันก็สามารถบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของตนให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้อย่างเกื้อกูลต่อสังคม จึงได้จัดทำคู่มือนี้ขึ้นเพื่อประโยชน์ความเข้าใจในลิขสิทธิ์ และเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ที่เป็นสาระสำคัญ นับตั้งแต่การเกิดงานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์จนถึงสิ้นอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในส่วนของงานสาขาวรรณศิลป์ เฉพาะที่เป็นงานวรรณกรรมในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

ในเบื้องต้นจำเป็นที่ท่านจะต้องทราบเสียก่อนว่าลิขสิทธิ์คืออะไร งานสร้างสรรค์ของท่านเป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ในฐานะงาน “วรรณกรรม” หรือไม่ เพื่อจะได้สามารถจัดการต่อไปตามสิทธิได้ถูกต้องเป็นธรรม ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับท่านและสังคม

๑. งานสร้างสรรค์ของศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์คืออะไร

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยโครงการศิลปินแห่งชาติ ได้จำแนกสาขาศิลปะของโครงการศิลปินแห่งชาติออกเป็น ๓ สาขา คือ สาขาทัศนศิลป์ (Visual Art) สาขาศิลปะการแสดง (Performing Art) และสาขาวรรณศิลป์ (Literature) โดยสาขาวรรณศิลป์ (Literature) แบ่งเป็นสาขาย่อยได้ คือ ด้านร้อยกรอง และร้อยแก้ว ซึ่งมีบทกวี เรื่องสั้น เรื่องยาว บทละคร บทความ สารคดี รวมถึงวรรณกรรมพื้นบ้าน^๑

๒. ลิขสิทธิ์คืออะไร

ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง เมื่อผู้ใดมีความคิดริเริ่มและกระทำ หรือก่อให้เกิดการสร้างสรรค์งานนั้นด้วยตนเอง (original)^๒ ในลักษณะใช้ความรู้ความชำนาญของตนตามควรแก่สภาพของงานสร้างสรรค์นั้น โดยไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่นจนปรากฏงานที่มีรูปร่าง (Expression of Ideas) ที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย^๓ และได้รับความคุ้มครองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ การได้รับความคุ้มครองดังกล่าวเกิดขึ้นโดยทันที (Automatic Protection) ไม่มีแบบพิธีอย่างใด (No Formality) ไม่จำเป็นต้องจดทะเบียน หรือแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์กับพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน

^๑ เอกสารหนังสือศิลปินแห่งชาติ ๒๕๓๐ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

^๒ งานเว้นงานที่เป็นลิขสิทธิ์ข้างเคียงลิขสิทธิ์ เช่น งานแพร่เสียงแพร่ภาพ

^๓ เช่น ภาพยนตร์ลามกอนาจาร เป็นงานไม่มีลิขสิทธิ์ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗๐๕/๒๕๓๐

และงานสร้างสรรค์ดังกล่าวนั้น เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ซึ่งเป็นสิทธิในทางทรัพย์สินที่ผู้สร้างสรรค์สามารถหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากงานนั้นได้ ซึ่ง “ลิขสิทธิ์” เป็นสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะทำการใดๆ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ นี้ อันเกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น^๔ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายที่ผู้อื่นจะมาละเมิดไม่ได้ แต่การคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่คลุมถึงความคิด หรือขั้นตอน กรรมวิธี หรือระบบ หรือวิธีใช้ หรือทำงาน หรือแนวความคิด หลักการ การค้นพบ หรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์^๕ เนื่องจากงานดังกล่าวเป็นเพียงความคิด หรือแนวความคิด หรืองานที่ไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถตามควรถึงขั้นจะมีคุณค่าตามหลักการของลิขสิทธิ์ ดังนั้น งานอันมีลิขสิทธิ์และได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗^๖ ได้แก่ งานสร้างสรรค์ประเภทวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะของผู้สร้างสรรค์ไม่ว่างานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างไร^๗

^๔ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔

^๕ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖ วรรค ๒

^๖ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖ วรรคแรก

^๗ Copyright law in Thailand / Author: Terdsak Seesamarn / Other Authors: Kulwadee, Charoensri.Pitipong, Yodmongkon.University of New South Wales. Korea - Australasia Research Centre/Published : Sydney : Korea-Australasia Research Centre, ๒๐๐๗.

งานสร้างสรรค์ที่กฎหมายไม่ถือว่าเป็นงานที่มีลิขสิทธิ์

มีงานสร้างสรรค์บางประเภทที่กฎหมายไม่ถือว่าเป็นงานที่มีลิขสิทธิ์ ทำให้ผู้สร้างสรรค์งานนั้นไม่ได้รับความคุ้มครองจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

งานสร้างสรรค์บางประเภทที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ คือ

(๑) ข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารอันมิใช่งานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ

(๒) รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย

(๓) ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจง และหนังสือตอบโต้ของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น

(๔) คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ

(๕) คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่างๆ ตาม (๑) ถึง (๔) ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นจัดทำขึ้น^๔

๓. ลิขสิทธิ์ในงาน “วรรณกรรม” เกี่ยวข้องกับงาน “วรรณศิลป์” อย่างไร

งานด้านร้อยกรอง และร้อยแก้ว ซึ่งมีบทกวี เรื่องสั้น เรื่องยาว บทละคร บทความ สารคดี รวมถึงวรรณกรรมพื้นบ้าน ซึ่งเป็นงานสาขาย่อยของงานวรรณศิลป์ ต่างเป็นงานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ

^๔ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗

จุลสาร ลิ่งเซียน ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์^๔ ถือว่าเป็นงานสร้างสรรค์ประเภท “วรรณกรรม” ที่มีลิขสิทธิ์ และได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

๔. ลิขสิทธิ์ได้มาอย่างไร

นอกจากงานสร้างสรรค์ที่ปรากฏจะต้องเป็นงานประเภทที่กฎหมายรับรองให้มีลิขสิทธิ์ได้เท่านั้นแล้ว กฎหมายยังกำหนดถึงการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์นั้นได้มาอย่างไรด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ให้ทราบถึงการเริ่มนับอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์เมื่อใด การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์นั้น แตกต่างจากความหมายของการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ ตัวอย่างเช่น นาย ก. ตกลงซื้อหนังสือจากร้านขายหนังสือ ข. เมื่อนาย ก. ได้หนังสือที่ซื้อมา นาย ก. มีกรรมสิทธิ์ในหนังสือที่ซื้อมานั้น แต่ นาย ก. ไม่ได้ลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมที่ปรากฏในหนังสือนั้น ต่อมา นาย ก. นำหนังสือนั้นไปทำซีดี นาย ก. สามารถทำได้ไม่เป็นการทำลายลิขสิทธิ์ในหนังสือนั้น และไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เนื่องจากหนังสือเป็นกรรมสิทธิ์ของนาย ก. แต่หากนาย ก. นำหนังสือนั้นไปทำสำเนาหลายชุดเพื่อขายหากำไร กรณีนี้เป็นการกระทำอันขัดต่อการแสวงหาผลประโยชน์ในงานวรรณกรรมตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ (ได้แก่ ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ) และกระทบถึงสิทธิ์อันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร จึงเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ดังนั้น ลิขสิทธิ์จึงสามารถได้มาโดยหลักเกณฑ์ คือ

^๔ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔ “งานวรรณกรรม” หมายความว่า งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร ลิ่งเซียน ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ และให้หมายความรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย

๔.๑ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีหลักเกณฑ์ทั่วไป

ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น ภายใต้เงื่อนไขตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๘^{๑๐}

อย่างไรก็ตามกรณีที่ผู้สร้างสรรค์เป็นศิลปินแห่งชาติและมีสัญชาติไทย ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น

^{๑๐}(๑) กรณีที่ยังไม่ได้มีการโฆษณางาน ใช้หลักเกณฑ์สัญชาติในการพิจารณา

ผู้สร้างสรรค์งานเป็นผู้มีสัญชาติไทย หรือสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย (หมายถึงประเทศที่เป็นภาคีอนุสัญญาเบอร์น (Berne Convention) และข้อตกลง TRIPS คูประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การกำหนดรายชื่อประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ หรืออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดง) หรือผู้สร้างสรรค์งานได้อยู่ในประเทศไทย หรือประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยตลอดเวลา หรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้น

(๒) กรณีที่ได้มีการโฆษณาแล้ว ใช้หลักเกณฑ์ดินแดนในการพิจารณา

การโฆษณางานนั้นในครั้งแรก (First Publication) ได้กระทำขึ้นในประเทศไทยหรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หรือการโฆษณาครั้งแรกได้กระทำในประเทศอื่นที่ไม่ใช่ประเทศไทย หรือประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย แล้วต่อมาได้มีการโฆษณางานนั้นในประเทศไทย หรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก หรือกรณีไม่เข้าเกณฑ์ข้างต้น ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีสัญชาติไทย หรือสัญชาติอื่น แต่อยู่ในประเทศไทย หรือประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย เป็นส่วนใหญ่ในขณะที่มีการโฆษณาครั้งแรก ในกรณีผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย ถ้าผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลนั้นต้องเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย (พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๘)

๔.๒ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีผู้สร้างสรรค์เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง (การจ้างแรงงาน)^{๑๐}

ถ้าไม่ได้ทำหนังสือตกลงไว้เป็นอย่างอื่น ให้ลิขสิทธิ์ตกเป็นของผู้สร้างสรรค์ แต่อย่างไรก็ตาม นายจ้างมีสิทธิในงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ตามที่เป็นวัตถุประสงค์ของการจ้างแรงงานนั้น

๔.๓ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีผู้สร้างสรรค์โดยการรับจ้างบุคคลอื่น (การจ้างทำของ)^{๑๑}

ให้ผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานนั้น เว้นแต่ผู้สร้างสรรค์และผู้ว่าจ้างจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น^{๑๒} เช่น ตกลงให้ผู้สร้างสรรค์งานเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์แต่ผู้เดียว^{๑๔}

^{๑๐} อันว่าจ้างแรงงานนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าลูกจ้าง ตกลงจะทำงานให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่านายจ้าง และนายจ้างตกลงจะให้สินจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๗๕) ข้อสังเกต การจ้างแรงงาน คำนึงถึงการมีอำนาจบังคับบัญชาของนายจ้างให้ลูกจ้างทำตามคำสั่งในหน้าที่การงานนั้น

^{๑๑} อันว่าจ้างทำของนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับจ้าง ตกลงรับจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ทำนั้น (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๘๗) ข้อสังเกต การจ้างทำของ คำนึงถึงผลสำเร็จของงาน

^{๑๒} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๐

^{๑๔} มีข้อควรสังเกตว่าความตกลงให้ผู้อื่นที่มีผู้ว่าจ้างทำของเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือ

๔.๔ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีอยู่แล้ว

งานที่มีลักษณะเป็นการดัดแปลง^{๑๔} งานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีอยู่เดิม เพื่อได้ลิขสิทธิ์ใหม่ในงานที่ดัดแปลง สามารถทำได้ภายใต้เงื่อนไขคือ^{๑๖}

๑. ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์
๒. ต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานของผู้สร้างสรรค์เดิมที่ถูกดัดแปลง^{๑๗}

๔.๕ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีรวบรวมงานลิขสิทธิ์ที่มีอยู่แล้ว

งานที่มีลักษณะเป็นการนำเอางานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีอยู่เดิมมารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน เพื่อได้ลิขสิทธิ์ใหม่ในงานที่รวบรวมนั้น สามารถทำได้ภายใต้เงื่อนไขคือ

- (๑) ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์เดิมก่อน
- (๒) งานที่รวบรวมนั้นต้องเป็นการนำเอาข้อมูล หรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถอ่าน หรือถ่ายทอดได้ โดยอาศัยเครื่องกล หรืออุปกรณ์อื่นใดมารวบรวม หรือประกอบเข้ากัน
- (๓) การรวบรวมหรือประกอบเข้ากันโดยการคัดเลือก หรือจัดลำดับในลักษณะซึ่งมิได้ลอกเลียนงานของบุคคลอื่น

^{๑๔} “ดัดแปลง” (adaptation) หมายความว่า ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปใหม่ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานชิ้นใหม่ ทั้งนี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน (พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔)

^{๑๖} ให้นำหลักเกณฑ์ในข้อ ๔.๑ ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น ภายใต้เงื่อนไขกรณีที่ยังไม่ได้มีการโฆษณางาน และกรณีที่ได้มีการโฆษณาแล้ว ข้อ ๔.๒ กรณีผู้สร้างสรรค์เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง (การจ้างแรงงาน) และข้อ ๔.๓ กรณีผู้สร้างสรรค์โดยการรับจ้างบุคคลอื่น (การจ้างทำของ) ดังกล่าวนั้นมาใช้พิจารณาประกอบการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในข้อ ๔.๔ และ ๔.๕ ด้วย

^{๑๗} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๑

(๔) ต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์เดิมที่มีอยู่ในงาน หรือข้อมูล หรือสิ่งอื่นใด ของผู้สร้างสรรค์เดิมที่ถูกนำมารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน^{๑๔}

๔.๖ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์กรณีในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐ

กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น ย่อมมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการจ้าง หรือตามคำสั่ง หรือในความควบคุมของตน เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร^{๑๕} เช่น ตกลงกันเป็นหนังสือให้ผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์

การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ตามเงื่อนไขดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่า ผู้สร้างสรรค์และเจ้าของลิขสิทธิ์อาจเป็นคนเดียวกันหรือต่างคนกัน เช่น กรณีสร้างสรรค์งาน โดยการจ้าง หรือตามคำสั่ง หรือในความควบคุมของหน่วยงานของรัฐ หากไม่ได้ตกลงเป็นหนังสือให้ผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ลิขสิทธิ์ก็จะตกเป็นของหน่วยงานของรัฐนั้น ดังนั้น หากผู้สร้างสรรค์ต้องการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานที่ทำขึ้นตามที่ตกลงกับผู้อื่น แนะนำว่าต้องระบุข้อความเป็นหนังสือไว้ในข้อตกลงให้ชัดเจนว่าให้ลิขสิทธิ์ในงานที่ตนสร้างสรรค์นั้นตกเป็นของผู้สร้างสรรค์แต่เพียงผู้เดียว

๔.๗ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยการโอน และตกทอดทางมรดก

ลิขสิทธิ์อาจได้มาโดยวิธีรับโอนจากผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์และลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง จึงสามารถตกทอดแก่ทายาทโดยทางมรดกได้ด้วย

^{๑๔} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๒

^{๑๕} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๔

๕. การแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์

มีวัตถุประสงค์หลักคือ รวบรวมงานลิขสิทธิ์ไว้ในฐานข้อมูลของ กรมทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อประโยชน์ในการสืบค้นติดต่อขออนุญาตใช้งานลิขสิทธิ์ และในกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์ประสงค์จะใช้งานลิขสิทธิ์ของตนเป็นหลักประกัน การกู้ยืมเงิน (กรณีการแปลงทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทุน) ก็สามารถนำหนังสือ รับรองการแจ้งข้อมูลฯ ที่ออกโดยกรมฯ เป็นหลักประกันกับธนาคารได้^{๒๐}

เมื่อได้ลิขสิทธิ์มาแล้ว ควรไปแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว และใช้เป็นหลักฐานว่ามี การแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ไว้ แต่การแจ้งดังกล่าวนั้น ไม่ได้เป็นการจดทะเบียนกับ ทางราชการ เพื่อให้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย หรือใช้เป็นหลักฐาน ยืนยันว่าต้องเป็นไปตามที่แจ้งไว้เมื่อกรมฯ ได้รับแจ้ง ซึ่งหากข้อความที่แจ้ง ไม่ถูกต้องในข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ เพราะการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์นั้น งานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ ย่อมได้รับความ คุ้มครองตามกฎหมายทันทีเมื่อได้สร้างสรรค์งานตามกฎหมายขึ้น และกฎหมาย ก็ไม่ได้บังคับให้ต้องแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์แต่อย่างใด ขึ้นอยู่กับความสมัครใจ

๖. สิทธิและหน้าที่ของเจ้าของลิขสิทธิ์

หลังจากจดแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์แล้ว ถึงเวลาที่ควรต้องรู้ว่าลิขสิทธิ์นั้น สามารถสร้างประโยชน์ให้ได้อย่างไรบ้าง ซึ่งจะประกอบไปด้วยการมีสิทธิต่างๆ รวมทั้งมีหน้าที่บางประการที่เจ้าของลิขสิทธิ์จำเป็นต้องรู้ เพื่อการจัดการให้ เกิดประโยชน์ได้สูงสุดแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ และสังคมโดยรวม

^{๒๐} ข้อสังเกตต่อร่างคู่มือฯ ส่วนส่งเสริมงานลิขสิทธิ์ สำนักลิขสิทธิ์ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ (เอกสารที่ส่งมาด้วย ของหนังสือเรื่องอนุญาตให้อำนาจเอกสารถิ่นทรัพย์สินทางปัญญา ที่ พณ ๐๗๐๕/๒๓๕๙ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ กรมทรัพย์สินทางปัญญา)

๖.๑ เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิอะไรบ้าง

สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ อาจแบ่งเป็นสิทธิทางเศรษฐกิจ และสิทธิทางศีลธรรม หรือสิทธิโดยธรรม หรือ ธรรมสิทธิ (Moral Right) ตามแต่ท่านผู้รู้จะใช้คำ หากแต่มีความหมายและ เข้าใจได้ในหลักการเดียวกัน กล่าวคือ

๖.๑.๑ ธรรมสิทธิ หรือสิทธิโดยธรรม หรือสิทธิทางศีลธรรม (Moral Right)

ธรรมสิทธิ หรือสิทธิโดยธรรม หรือสิทธิทางศีลธรรม (Moral Right) เป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้สร้างสรรค์ หรือทายาทของผู้สร้างสรรค์เมื่อผู้สร้างสรรค์ เสียชีวิต สิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิที่แยกต่างหากออกจากสิทธิในการอนุญาตให้ ผู้อื่นใช้ลิขสิทธิ์ หรือสิทธิในการโอนลิขสิทธิ์ให้ผู้อื่น ซึ่งเป็นสิทธิในทางเศรษฐกิจ โดยธรรมสิทธิ หรือสิทธิโดยธรรม หรือสิทธิทางศีลธรรม (Moral Right) นั้นมี อยู่หลายกรณี^{๒๐} แต่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้รับรอง และให้ ความคุ้มครองอยู่สองกรณี คือ

(๑) ผู้สร้างสรรค์มีสิทธิที่จะแสดงว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์งาน ดังกล่าว และ

(๒) มีสิทธิที่จะห้ามมิให้ผู้รับโอนลิขสิทธิ์ หรือบุคคลอื่นใดบิดเบือน ตัดทอนดัดแปลงหรือทำโดยประการอื่นใดแก่งานนั้นจนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง หรือเกียรติคุณของผู้สร้างสรรค์ และเมื่อผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย ทายาทของ ผู้สร้างสรรค์มีสิทธิที่จะฟ้องร้องบังคับตามสิทธิดังกล่าวได้ตลอดอายุแห่งการคุ้มครอง ลิขสิทธิ์ ทั้งนี้เว้นแต่จะจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น^{๒๑} เป็นลายลักษณ์อักษร^{๒๒}

^{๒๐} กำหนดระยะเวลาการคุ้มครองธรรมสิทธิของผู้สร้างสรรค์ซึ่งเป็นนิติบุคคล : เทอดศักดิ์ สีสมาน : ๒๕๕๒ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง

^{๒๑} การตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นนั้นไม่หมายความรวมถึงการตกลงเกี่ยวแก่อายุการคุ้มครอง ธรรมสิทธิ หรือสิทธิโดยธรรม หรือสิทธิทางศีลธรรม (Moral Right)

^{๒๒} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๔

กรรมสิทธิ์หรือสิทธิโดยกรรมคงมีอยู่กับผู้สร้างสรรค์แม้ผู้สร้างสรรค์หรือทายาทของผู้สร้างสรรค์ (กรณีผู้สร้างสรรค์เสียชีวิต) จะได้โอนลิขสิทธิ์นั้นไปให้ผู้อื่นแล้ว ผู้สร้างสรรค์หรือทายาทของผู้สร้างสรรค์ยังสามารถฟ้องร้องบังคับตามลิขสิทธิ์ดังกล่าวได้ ภายในเวลาที่อายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์นั้นยังไม่สิ้นอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์

ในส่วนของสิทธิทางเศรษฐกิจนั้น เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิเป็นหลักใหญ่อยู่สองประการ ได้แก่ การอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ และสิทธิในการโอนลิขสิทธิ์ของตนทั้งหมด หรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลอื่น

๖.๑.๒ สิทธิในการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ

ดังกล่าวในตอนต้นแล้วว่า “ลิขสิทธิ์” เป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะทำการใดๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น แต่กฎหมายก็กำหนดเงื่อนไขในกรณีลิขสิทธิ์ในงานที่สร้างสรรค์ เกิดจากการจ้างแรงงาน การจ้างทำของ และกรณีการจ้างตามคำสั่ง หรือในความควบคุมของหน่วยงานทางราชการ เจ้าของลิขสิทธิ์อาจไม่ใช่ผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสร้างสรรค์นั้น เช่นแม้ลิขสิทธิ์ตกเป็นของลูกจ้างในการจ้างแรงงาน แต่นายจ้างก็มีสิทธิในงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามที่เป็นวัตถุประสงค์ของการจ้างแรงงานนั้นได้ ลูกจ้างไม่มีสิทธิจะอ้างหลักการมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว ในฐานะที่ตนเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ห้าม นายจ้างทำเช่นนั้น หรือในการจ้างทำของ แม้ลิขสิทธิ์จะตกเป็นของผู้ว่าจ้าง เอกชนหรือราชการ ผู้ว่าจ้างเอกชนหรือราชการก็ไม่มีอำนาจดัดแปลงงานเอง หรือไม่มีอำนาจอนุญาตให้ผู้อื่นดัดแปลงงานนั้นโดยอ้างหลักการที่เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานลิขสิทธิ์นั้น หากผู้ว่าจ้างเอกชนหรือหน่วยงานของทางราชการได้ตกลงกับผู้สร้างสรรค์มีให้ตนมีอำนาจดัดแปลงงานนั้น^{๒๔}

^{๒๔} วัส ดิงสมิตร ลิขสิทธิ์ : บรรณาธิการบริหาร พีรพล ศรีสิงห์ : พิมพ์ครั้งแรก มิถุนายน ๒๕๕๒

ตัวบทพร้อมข้อสังเกตเรียงมาตราและคำพิพากษาศาลฎีกา หน้า ๑๙ : พิมพ์ที่ เม็ดสีการพิมพ์ สำนักพิมพ์นิติธรรม

เจ้าของลิขสิทธิ์^{๒๕} ก็มีสิทธิแต่ผู้เดียวในงานอันมีลิขสิทธิ์ของตน
ดังต่อไปนี้^{๒๖}

- (๑) ทำซ้ำ (Reproduction)^{๒๗} หรือดัดแปลง(Adaptation)^{๒๘}
- (๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน (Communication to the Public)
- (๓) ให้เช่าต้นฉบับ (Rental Right) หรือสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง
- (๔) ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น

^{๒๕} ภายใต้บังคับหลักการที่เจ้าของลิขสิทธิ์อาจไม่ใช่ผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวเสมอไปในงานสร้างสรรค์ ดังกล่าวหากมีกรณีเช่นดังกล่าวนี้

^{๒๖} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๕

^{๒๗} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔ “ทำซ้ำ” หมายความว่า รวมถึง คัดลอกไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ เลียนแบบ ทำสำเนา ทำแม่พิมพ์ บันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกเสียงและภาพจากต้นฉบับ จากสำเนาหรือจากการโฆษณา ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน สำหรับในส่วนของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้หมายความถึงคัดลอก หรือทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์จากสื่อบันทึกใด ไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานชิ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

^{๒๘} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔ “ดัดแปลง” หมายความว่า ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปแบบ ปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานชิ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

- (๑) ในส่วนที่เกี่ยวกับวรรณกรรม ให้หมายความรวมถึง แปลวรรณกรรม เปลี่ยนรูปวรรณกรรมหรือรวบรวมวรรณกรรมโดยคัดเลือก และจัดลำดับใหม่
- (๒) ในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้หมายความรวมถึง ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปแบบ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำชิ้นใหม่
- (๓) ในส่วนที่เกี่ยวกับนาฏกรรม ให้หมายความรวมถึง เปลี่ยนงานที่มีใช้นาฏกรรมให้เป็นนาฏกรรมหรือเปลี่ยนนาฏกรรมให้เป็นการที่มีใช้นาฏกรรม ทั้งนี้ ไม่ว่าในภาษาเดิมหรือต่างภาษากัน
- (๔) ในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปกรรม ให้หมายความรวมถึง เปลี่ยนงานที่เป็นรูปสองมิติหรือสามมิติให้เป็นรูปสามมิติหรือสองมิติ หรือทำหุ่นจำลองจากงานต้นฉบับ
- (๕) ในส่วนที่เกี่ยวกับดนตรีกรรม ให้หมายความรวมถึง จัดลำดับ เรียบเรียงเสียงประสาน หรือเปลี่ยนคำร้องหรือทำนองใหม่

(๕) อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ (Licensing) ตาม (๑) (๒) หรือ (๓) โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างไรก็ได้ แต่เงื่อนไขดังกล่าวจะกำหนดในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมไม่ได้ การพิจารณาว่าเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง (๕) จะเป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมหรือไม่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง^{๒๙}

การอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิตาม (๕) เจ้าของลิขสิทธิ์ยังสามารถอนุญาตให้ผู้อื่นนอกจากผู้ที่ได้อนุญาตไปก่อนแล้วนั้นใช้สิทธิได้ด้วย เว้นแต่ในหนังสืออนุญาตตามที่ตกลงกับผู้อื่นครั้งก่อนนั้น ได้ระบุเป็นข้อความห้ามไว้ว่าไม่สามารถอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิที่ได้อนุญาตไปนั้นได้อีก^{๓๐}

การอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ เช่น ก. เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมในงานนิพนธ์ จึงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวทำต่องานลิขสิทธิ์ที่ตนเป็นเจ้าของในการอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ คือ สิทธิในการทำซ้ำ, สิทธิในการดัดแปลง, สิทธิในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน (ส่วนสิทธิให้เช่าต้นฉบับ หรือสำเนางานนั้นมีเฉพาะผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง เท่านั้น) ดังนั้น เมื่อผู้อื่นเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่บันทึกงานวรรณกรรม ในงานนิพนธ์ของ ก. ซึ่งมีทรัพย์สินที่เกิดจากการละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง (Primary Infringement) ในข้อ ๔.๑. ดังจะกล่าวต่อไป

^{๒๙} อย่างไรก็ตามลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรม เช่น กำหนดค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิในงานอันมีลิขสิทธิ์ในอัตราที่ไม่เป็นธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราที่กำหนดในการอนุญาตที่เจ้าของลิขสิทธิ์กำหนดสำหรับผู้รับอนุญาตรายอื่นสำหรับงานอันมีลิขสิทธิ์อย่างเดียวกันของเจ้าของลิขสิทธิ์ และผู้รับอนุญาตที่มีความสัมพันธ์หรือฐานะทำนองเดียวกัน รวมทั้งเป็นการอนุญาตในช่วงเวลาเดียวกัน ตามกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๐

^{๓๐} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๖

นำทรัพย์สินนั้นออกให้เช่าก็ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของ ก. ในเรื่องให้เช่า และไม่เป็นการโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน (Communication to the Public) ที่จะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ ก. มีอยู่ ในงานวรรณกรรมที่เป็นงานนิพนธ์ด้วย แต่หากทรัพย์สินที่นำออกให้เช่านั้นเกิดจากการทำซ้ำงานนิพนธ์ ของ ก. โดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของ ก. และผู้ให้เช่ารู้อยู่แล้ว หรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานนั้นได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น แล้วให้เช่าเพื่อหากำไร กรณีนี้ผู้ให้เช่ามีความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม (Secondary Infringement) หรือการละเมิดชั้นรอง หรือ ก. จะอนุญาตให้ ข. จัดพิมพ์งานวรรณกรรมของตน อันเป็นการทำซ้ำ และเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ ส่วนสิทธิในการดัดแปลง ก. จะไม่อนุญาตให้ ข. ใช้สิทธิ ก็สามารถทำได้ การอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิไม่มีแบบตามกฎหมาย ให้ทำเป็นหนังสือมัดตกลงกันด้วยวาจา หรืออนุญาตโดยปริยายก็ได้ ไม่เป็นโมฆะ สามารถบังคับกันได้ตามกฎหมาย แต่แนะนำว่าควรทำเป็นหนังสือเพื่อเป็นหลักฐานการอนุญาต และชัดเจนในเรื่องในเงื่อนไขที่กำหนด เช่น ระยะเวลาที่อนุญาตให้ใช้สิทธิ อาณาเขตที่อนุญาตให้ใช้สิทธิ ค่าตอบแทนที่อนุญาตให้ใช้สิทธิ และขอบเขตการอนุญาตให้ใช้สิทธิ เป็นต้น การอนุญาตให้ ข. ใช้สิทธินั้น ก. สามารถอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิเดียวกับที่ได้อนุญาตให้ ข. ไปแล้วให้ผู้อื่นใช้สิทธิเช่นเดียวกันอีกได้ด้วย เว้นแต่การที่อนุญาตให้ ข. ใช้สิทธินั้นได้ทำเป็นหนังสืออนุญาต และระบุข้อห้ามไว้ เช่นนี้ ก. ก็ไม่สามารถอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิเดียวกับที่อนุญาตให้ ข. ใช้ได้อีก แต่สิทธิในการดัดแปลงที่เหลืออยู่ก็ยังสามารถอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิได้ เช่น อนุญาตให้ผู้อื่นนำงานวรรณกรรมไปทำเป็นภาพยนตร์

๖.๑.๓ สิทธิในการโอนลิขสิทธิ์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถโอนลิขสิทธิ์ที่ตนมีแต่เพียงผู้เดียวดังกล่าว

ให้ผู้อื่นได้

(๑) โดยทางนิติกรรม

ลิขสิทธิ์นั้นสามารถโอนให้ผู้อื่นได้ การโอนลิขสิทธิ์เจ้าของลิขสิทธิ์จะโอนไปทั้งหมด หรือแต่บางส่วนก็ได้ และจะโอนให้โดยมีกำหนดเวลาการโอนก็ได้ หรือจะกำหนดตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ก็ได้

การโอนลิขสิทธิ์ดังกล่าวซึ่งมิใช่ทางมรดก ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน ถ้าทำเป็นหนังสือโอนลิขสิทธิ์ดังกล่าวแล้ว แต่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ในสัญญาโอน กฎหมายให้ถือว่าเป็นการโอนมีกำหนดระยะเวลาสิบปี^{๓๐}

การโอนลิขสิทธิ์สามารถโอนสิทธิทั้งหมดหรือบางส่วนโดยเลือกโอนแต่ละสิทธิก็ได้ แต่การโอนลิขสิทธิ์ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน ถ้าไม่ทำตามนี้ การโอนลิขสิทธิ์จะตกเป็นโมฆะตามกฎหมาย แต่การโอนลิขสิทธิ์ที่ตกเป็นโมฆะนั้น (ป.พ.พ.มาตรา ๑๕๒) โดยเฉพาะการโอนที่มีกำหนดเวลา อาจเป็นการเข้าลักษณะเป็นนิติกรรมการอนุญาตให้ใช้สิทธิและบังคับตามเรื่องอนุญาตให้ใช้สิทธิได้ (ป.พ.พ.มาตรา ๑๗๔)

(๒) โดยตกทอดทางมรดก

ลิขสิทธิ์เป็นสิทธิที่เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งจึงสามารถตกทอดทางมรดกไปยังทายาทได้ ไม่ว่าจะเป็นทายาทที่มีสิทธิตามกฎหมาย ที่เรียกว่า “ทายาทโดยธรรม” หรือทายาทที่มีสิทธิตามพินัยกรรม ที่เรียกว่า “ผู้รับพินัยกรรม” ในกรณีทายาทโดยธรรมที่ผู้เสียชีวิตซึ่งเป็นเจ้ามรดกไม่ได้ทำพินัยกรรมเกี่ยวแก่งานลิขสิทธิ์ของตนให้แก่ผู้ใดนั้น ลิขสิทธิ์ที่เป็นมรดกก็จะตกทอดสู่ทายาทโดยธรรมทันที ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ มรดก

^{๓๐} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๗

ส่วนการตกทอดของทรัพย์สินมรดกโดยพินัยกรรมไม่ใช่การโอนโดยนิติกรรม จึงไม่ต้องทำเป็นหนังสือลงชื่อผู้โอนและผู้รับโอนตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่ต้องทำตามแบบพินัยกรรมในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ มรดก ลักษณะ ๓ พินัยกรรมจึงจะใช้บังคับได้ และมรดกจะตกทอดสู่ผู้รับพินัยกรรมเมื่อเจ้าของมรดกผู้ทำพินัยกรรมเสียชีวิต

การอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยมีข้อห้ามอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิได้อีกระบุไว้ในหนังสืออนุญาต หรือการโอนลิขสิทธิ์ซึ่งทั้งสองกรณีที่มีใช้ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ เมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ตกลง สิทธิที่อนุญาตให้ใช้ก็จะหมดภาวะเงื่อนไขตามข้อตกลงอนุญาตให้ใช้สิทธินั้น เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถใช้สิทธินั้นได้ตามปกติ หรือลิขสิทธิ์ที่โอนไปก็จะกลับตกเป็นของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ได้โอนไปโดยอัตโนมัติไม่มีแบบอย่างใดให้ทำอีก

การให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น เช่น ก. เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรม ก. จะอนุญาตให้ ข. จัดพิมพ์งานวรรณกรรมของตน อันเป็นการทำซ้ำและเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ ส่วนค่าตอบแทนการอนุญาตให้ใช้สิทธิ ให้ ข. จ่ายให้แก่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ อย่างนี้ก็สามารถทำได้ มีข้อสังเกตว่า การให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่นเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่สามารถอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธินี้ได้ แต่สามารถโอนได้ตามกฎหมาย

๖.๑.๔ สิทธิในการแปลงลิขสิทธิ์เป็นทุน

การแปลงทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทุน เกิดจากการที่รัฐบาลได้กำหนดให้มี “นโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน” ขึ้น เพื่อเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะคนยากจนให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ โดยการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่มีอยู่มาแปลงเป็นทุน เพื่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ และกระตุ้นให้มีผู้ประกอบการรายใหม่ ส่งผลให้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน

ในส่วนของสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา รัฐบาลได้มอบหมายให้กรมทรัพย์สินทางปัญญา ในฐานะเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศ เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการดำเนินการตาม “นโยบายการแปลงสิทธิเป็นทุน” และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของนโยบายรัฐบาล กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดทำ “โครงการแปลงทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทุน” เพื่อรองรับการดำเนินงานภายใต้นโยบายของรัฐบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสให้กับเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้จดทะเบียน หรือแจ้งข้อมูลไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา สามารถใช้เอกสารแสดงสิทธิเหล่านั้น เข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และนำทรัพย์สินทางปัญญาที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และเกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจอย่างสูงสุด อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้มีการคิดค้นสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มมากขึ้น^{๓๒}

๖.๒ เจ้าของลิขสิทธิ์มีหน้าที่อะไรบ้าง

การใช้ลิขสิทธิ์ในพฤติการณ์พิเศษ โดยหลักการอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์เชิงบังคับ (Compulsory Licensing) เป็นข้อจำกัดสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะทำการใดๆ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศที่มีใช้ภาษาไทย กรณีที่ผู้มีสัญชาติไทยประสงค์จะขออนุญาตใช้ลิขสิทธิ์ในงานที่มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนในรูปแบบของสิ่งพิมพ์ หรืออย่างอื่นที่คล้ายคลึงกัน เพื่อประโยชน์ในการเรียน การสอน หรือค้นคว้า ที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร โดยขออนุญาตจากเจ้าของ

^{๓๒} ข้อมูลจากเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา http://www.ipthailand.org/ipthailand/index.php?option=com_content&task=section&id=40&Itemid=471

ลิขสิทธิ์ ให้ผู้ขออนุญาตสามารถแปลงงาน หรือทำซ้ำ สำเนางานที่เคยจัดพิมพ์ งานแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งเจ้าของลิขสิทธิ์มิได้มีการแปล หรืออนุญาตให้ ผู้ใดแปลงงานนั้นภายในสามปีนับแต่โฆษณางานเป็นครั้งแรก หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ ได้จัดพิมพ์คำแปลงานของตนเป็นภาษาไทย ออกทำการโฆษณา ซึ่งเมื่อพ้น กำหนดสามปีหลังจากที่ได้จัดพิมพ์คำแปลงานดังกล่าวครั้งสุดท้ายไม่มีการจัดพิมพ์ คำแปลงานนั้นอีก และไม่มีสำเนาคำแปลงานดังกล่าวในท้องตลาด และผู้ขออนุญาตได้รับการปฏิเสธ หรือเมื่อได้ใช้เวลาอันสมควรในการขออนุญาตจาก เจ้าของลิขสิทธิ์แล้ว แต่ตกลงกันไม่ได้ ผู้ขออนุญาตอาจยื่นคำขอต่ออธิบดี กรมทรัพย์สินทางปัญญาให้ตนสามารถใช้สิทธิในการแปล หรือการทำซ้ำสำเนา งานนั้น ภายใต้เงื่อนไขตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ ได้

๗. อย่างไรเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม

การละเมิดลิขสิทธิ์คือการที่ผู้อื่นกระทำอย่างใดๆ ตามที่จะกล่าวต่อไป เกี่ยวกับเรื่องงานอันมีลิขสิทธิ์มีผลให้เจ้าของลิขสิทธิ์ได้รับความเสียหาย อาจ แบ่งการละเมิดได้ ๒ ทางคือ

๗.๑ การละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง (Primary Infringement)

การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ โดยไม่ได้รับ อนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์^{๗๓} ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำ ดังต่อไปนี้

- (๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- (๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน^{๗๔}

^{๗๓} คือไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

^{๗๔} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๗

๗.๒ การละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม หรือการละเมิดชั้นรอง (Secondary Infringement)

เป็นกรณีที่ผู้ใดรู้อยู่แล้ว หรือมีเหตุอันควรรู้ว่า งานใดได้ทำขึ้น โดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น แล้วกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานนั้นเพื่อหา กำไร ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ถ้าได้กระทำ ดังต่อไปนี้

- (๑) ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือเสนอให้เช่าซื้อ
- (๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- (๓) แจกจ่ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของ ลิขสิทธิ์
- (๔) นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร^{๓๕}

๘. ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม (Fair Use)

การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นมิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าเป็นการกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่น หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และการกระทำดังกล่าวต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์^{๓๖} ในกรณี

- (๑) วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร
- (๒) ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและ บุคคลอื่นในครอบครัว หรือญาติสนิท
- (๓) ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็น เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น

^{๓๕} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๑

^{๓๖} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง

(๔) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น

(๕) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาล หรือเจ้าพนักงาน ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว

(๖) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ โดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอนของตนอันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร

(๗) ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอน หรือทำบทสรุป โดยผู้สอน หรือสถาบันศึกษา เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียน หรือในสถาบันศึกษา ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

(๘) นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ^{๓๗}

(๙) การกล่าว คัดลอก เลียน หรืออ้างอิงงานบางตอนตามสมควร จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้ปฏิบัติตามข้อยกเว้นทั่วไป^{๓๘}

(๑๐) การทำซ้ำโดยบรรณารักษ์ของห้องสมุด ซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากการทำซ้ำนั้นมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามข้อยกเว้นทั่วไป ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. การทำซ้ำเพื่อใช้ในห้องสมุดหรือให้แก่ห้องสมุดอื่น

๒. การทำซ้ำงานบางตอนตามสมควรให้แก่บุคคลอื่น เพื่อประโยชน์ในการวิจัยหรือการศึกษา^{๓๙}

๓๗ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๒ วรรคสอง

๓๘ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๓

๓๙ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๔

(๑๑) การกระทำแก้ไขโปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หากไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามข้อยกเว้นทั่วไป ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. วิจัยหรือศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์
๒. ใช้เพื่อประโยชน์ของเจ้าของสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
๓. ตีพิมพ์ วิเคราะห์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
๔. เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
๕. ทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในจำนวนที่สมควร โดยบุคคลผู้ซึ่งได้ซื้อหรือได้รับโปรแกรมนั้นมาจากบุคคลอื่นโดยถูกต้อง เพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในการบำรุงรักษา หรือป้องกันการสูญหาย
๖. ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงาน ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว
๗. นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ
๘. ดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในกรณีที่เป็นแก้ไขใช้
๙. จัดทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อเก็บรักษาไว้สำหรับการอ้างอิงหรือค้นคว้า เพื่อประโยชน์ของสาธารณชน^{๔๐}

^{๔๐} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๕

(๑๒) การทำซ้ำเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการโดยเจ้าพนักงาน ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ดังกล่าวซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่อยู่ในความครอบครองของทางราชการ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์^{๔๑}

๙. วิธีจัดการกับการละเมิดลิขสิทธิ์

๙.๑ ป้องกันก่อนเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยวิธีใช้พยานหลักฐาน

๙.๑.๑ การแจ้งลิขสิทธิ์

พยานหลักฐานความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ โดยทั่วไปอาจเป็นพยานบุคคลรู้เห็นข้อเท็จจริงต่างๆ เช่น ในความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือเป็นพยานเอกสาร เช่น เอกสารเกี่ยวแก่การสร้างสรรคงาน ร่าง สำเนา หรือเป็นพยานวัตถุ เช่น ภาพถ่าย ในเรื่องนี้รัฐโดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้คำนึงถึงปัญหานี้ จึงจัดให้มีการแจ้งลิขสิทธิ์ขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวในข้อ ๕. ซึ่งเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือผู้สร้างสรรค์สามารถใช้แสดงเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์แก่ตนเองได้

โดยวิธีแจ้งลิขสิทธิ์กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งต้องเตรียมข้อมูลและเอกสารประกอบ ได้แก่

- (๑) ชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์
- (๒) ชื่อตัวแทน
- (๓) สถานที่ติดต่อในประเทศไทย
- (๔) ชื่อผู้สร้างสรรค์ หรือนามแฝง

^{๔๑} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๓

(๕) ชื่อผู้สร้างสรรค์ร่วม หรือนามแฝงพร้อมที่อยู่

(๖) ชื่อผลงาน

(๗) ประเภทของงานวรรณกรรมและลักษณะของงาน เช่น หนังสือ สิ่งพิมพ์ จุลสาร

(๘) ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ได้แก่

๑. เป็นผู้สร้างสรรค์เอง

๒. เป็นผู้ว่าจ้าง

๓. เป็นผู้รับจ้างซึ่งสัญญาจ้างทำของกำหนดให้ผู้รับจ้างเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์

๔. เป็นนายจ้างซึ่งมีหนังสือตกลงกับลูกจ้างว่าให้นายจ้างเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์

๕. เป็นกระทรวง ทบวง กรม โดย หรือหน่วยงานของรัฐ หรือของท้องถิ่นที่มีลิขสิทธิ์ โดยการจ้างหรือตามคำสั่งหรือการควบคุมของตน

๖. เป็นผู้รับโอนลิขสิทธิ์

๖.๑ รับโอนทั้งหมดในงานสร้างสรรค์

๖.๒ รับโอนลิขสิทธิ์บางส่วน

๖.๒.๑ สิทธิในการทำซ้ำ

๖.๒.๒ สิทธิในการดัดแปลง

๖.๒.๓ อื่น ๆ (ระบุ).....

๗. เป็นผู้ดัดแปลงโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

๗.๑ โดยการแปล

๗.๒ อื่นๆ (ระบุ).....

๘. เป็นผู้รวบรวมโดย

๘.๑ นำเอาผลงานอันมีลิขสิทธิ์ี่มารวบรวมหรือประกอบ
เข้ากันโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ในรูปแบบ

๘.๑.๑ พจนานุกรมฯ สารานุกรม

๘.๑.๒ เว็บเพจ

๘.๑.๓ อื่นๆ ระบุ.....

๘.๒ เป็นผู้นำเอาข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดมารวบรวมหรือ
ประกอบเข้ากันในรูป

๘.๒.๑ ฐานข้อมูล

๘.๒.๒ อื่นๆ ระบุ.....

เอกสารแนบ

๑. สำเนาคำขอ ลข.๐๑
๒. หนังสือรับรองความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์
๓. ผลงานหรือภาพถ่าย
๔. สำเนาบัตรประจำตัวหรือหนังสือรับรองนิติบุคคล
๕. หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)
๖. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี)

ชื่อหน่วยงาน แบบเอกสาร ชื่อเอกสาร ข้อมูล และเอกสารประกอบ
ดังกล่าวอาจมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมได้ จึงควรติดต่อสอบถาม
กรมทรัพย์สินทางปัญญา ก่อน

๙.๑.๒ การระบุชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์บนงานลิขสิทธิ์

งานลิขสิทธิ์ทุกงานควรระบุชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์บนงานเสมอ เพื่อแสดงให้เห็นชัดเจนว่างานนั้นมีเจ้าของ มิได้สละสิทธิ และยังมีผลดีต่อธุรกิจหรือสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะป้องกันไม่ให้ผู้อื่นแอบอ้างความเป็นเจ้าของ และผู้สนใจในผลงานสามารถติดต่อได้ถูกคนด้วย

๙.๒ ป้องกันก่อนเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยวิธีปรึกษาผู้รู้หรือหน่วยงานให้คำปรึกษา

ได้แก่คณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กรมทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานอัยการสูงสุด สภานายความ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ให้ท่านได้เข้าใจถึงสิทธิหน้าที่และข้อสาระอันควรมีในข้อสัญญาการโอน หรืออนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ เพื่อจัดปัญหาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับสัญญาลิขสิทธิ์ในอนาคต

๙.๓ ป้องกันก่อนเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยวิธีกำหนดข้อสัญญาในการโอนลิขสิทธิ์ หรืออนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์

สัญญาที่ดีมีความครอบคลุมชัดเจนตามวัตถุประสงค์และเป็นธรรม สามารถป้องกันปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ได้อย่างดีเช่นกัน ซึ่งสามารถปรึกษาหาข้อมูลหรือตัวอย่างสัญญาได้จากหน่วยงานข้างต้น เช่น กรมทรัพย์สินทางปัญญา ต้องคำนึงด้วยว่า ตัวอย่างสัญญานั้นเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น อาจไม่เหมาะสมหรือใช้ได้ทุกกรณีไป จึงควรปรึกษาผู้รู้ให้พิจารณาเป็นเรื่องๆ ไป

๙.๔ ป้องกันก่อนเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยวิธีใช้กฎหมายเมื่อจะมี การกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์

แม้การละเมิดลิขสิทธิ์จะยังไม่เกิดขึ้นแต่^{๔๒} มีหลักฐานโดยชัดแจ้งว่า บุคคลใดกระทำการ หรือกำลังจะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เจ้าของลิขสิทธิ์อาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวระงับหรือละเว้นการกระทำดังกล่าวนั้น พร้อมเรียกค่าเสียหายได้ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้น^{๔๓}

๙.๕ จัดการหลังเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยวิธีเจรจาต่อรอง (Negotiation)

ความผิดในคดีอาญา กรณีละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความผิดอันยอมความได้ หากยอมความกันได้ คดีอาญาก็ยุติลงด้วย ดังนั้นเมื่อมีข้อพิพาทการละเมิดลิขสิทธิ์อันเป็นความผิดเกิดขึ้น ก็สามารถทำการเจรจากันเองระหว่างเจ้าของลิขสิทธิ์กับผู้ที่ทำการละเมิดลิขสิทธิ์ ให้ได้ข้อยุติในข้อพิพาทต่อกันนั้น และตกลงประนีประนอมยอมความกันเป็นหนังสือ^{๔๔} เจ้าของลิขสิทธิ์ในฐานะผู้เสียหายหากแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนไว้ก็ถอนการแจ้งความ หรือฟ้องคดีต่อศาลไว้ก็ถอนฟ้อง ถือเป็นวิธีที่ดีที่สุด เนื่องจากไม่เกิดความบาดหมางต่อกัน ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย

^{๔๒} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๕

^{๔๓} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๔

^{๔๔} การประนีประนอมยอมความนั้นต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิด หรือลงลายมือชื่อตัวแทนของฝ่ายนั้นเป็นสำคัญ จึงจะฟ้องร้องให้บังคับตามสัญญาได้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๕๑)

๙.๖ จัดการหลังเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยการไกล่เกลี่ย (Conciliation or Mediation)

โดยวิธีที่คู่กรณีให้บุคคลที่สามเข้ามาเจรจาไกล่เกลี่ย โดยประสงค์ให้เกิดผลจนคู่กรณีตกลงเข้าประนีประนอมยอมความต่อกันได้ แต่ผลที่ตกลงกันได้นั้นไม่มีสภาพบังคับตามกฎหมายโดยทันที กล่าวคือ การตกลงประนีประนอมยอมความตามที่บุคคลที่สามไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีนั้นต้องปฏิบัติตาม คงเป็นไปตามความสมัครใจของคู่กรณี หากสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๕๑ และสัญญานั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย ก็มีผลยุติข้อพิพาทนั้นได้ และหากฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น ก็สามารถฟ้องต่อศาลบังคับตามสัญญาได้ ซึ่งสภาพบังคับนั้นเกิดจากสัญญาประนีประนอมยอมความไม่ได้เกิดจากคำสั่งหรือคำชี้ขาดของบุคคลที่สามที่เข้ามาไกล่เกลี่ย การไกล่เกลี่ยนั้นอาจผ่านหน่วยงานไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในองค์กรของรัฐ เช่น กรมทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานอัยการสูงสุด สภานายความ เป็นต้น

๙.๗ จัดการหลังเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยการอนุญาโตตุลาการ (Arbitration)

เป็นวิธีการระงับข้อพิพาททางแพ่งเกี่ยวแก่ข้อขัดแย้ง หรือข้อเรียกร้องใดๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากหรือเกี่ยวข้องกับสัญญา รวมทั้งปัญหาพิสดารสัญญา การเลิกสัญญา หรือความสมบูรณ์ของสัญญา โดยคู่พิพาทตกลงกันให้บุคคลที่สามคนเดียว หรือหลายคนที่ไม่มีความสัมพันธ์ขัดต่อกฎหมาย ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการรับฟังพยานหลักฐานที่คู่พิพาท หรือตัวแทนผู้รับมอบอำนาจนำมาสืบพิสูจน์ ข้อเท็จจริง แล้วอนุญาโตตุลาการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทมีผลบังคับคู่กรณีได้ตามกฎหมาย ได้แก่

๙.๗.๑ สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงาน ศาลยุติธรรม

การอนุญาโตตุลาการนอกศาล ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ และข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ สถาบันอนุญาโตตุลาการ กรณีคู่พิพาทจะนำข้อพิพาทมายื่นต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรมตามกฎหมายดังกล่าวได้นั้น คู่พิพาทจะต้องมีข้อตกลงเกี่ยวกับสัญญาอนุญาโตตุลาการ โดยคู่พิพาทอาจจะระบุข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการตามแบบอย่างดังต่อไปนี้ในสัญญา หรือทำเป็นสัญญาอนุญาโตตุลาการอีกฉบับหนึ่งก็ได้

“ข้อพิพาท ข้อขัดแย้ง หรือข้อเรียกร้องใดๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากหรือเกี่ยวข้องกับสัญญานี้ รวมทั้งปัญหาพิดลัญญา การเลิกสัญญา หรือความสมบูรณ์ของสัญญานี้ ให้ทำคำวินิจฉัยชี้ขาด โดยการอนุญาโตตุลาการตามข้อบังคับอนุญาโตตุลาการของสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะที่มีการเสนอข้อพิพาทเพื่อการอนุญาโตตุลาการ และให้อยู่ภายใต้การจัดการของสถาบันดังกล่าว”^{๔๔}

เมื่อได้ระบุสัญญาดังกล่าวแล้ว เมื่อมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญานั้น ก็สามารถนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการ ณ สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรมได้

^{๔๔} ข้อมูลจากเอกสารเผยแพร่ของสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม

๙.๗.๒ กลุ่มงานป้องกันและระงับข้อพิพาทด้านทรัพย์สินทางปัญญา สังกัดกองกฎหมาย โดยการใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการ

สำนักงานป้องกันและระงับข้อพิพาทด้านทรัพย์สินทางปัญญา ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา สามารถระงับข้อพิพาทให้แก่คู่พิพาทด้านทรัพย์สินทางปัญญาได้ โดยการใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการ การประนอมข้อพิพาท และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ประโยชน์ที่คู่พิพาทจะได้รับจากการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการของสำนักงานป้องกันและระงับข้อพิพาทด้านทรัพย์สินทางปัญญา

- สะดวก ขั้นตอนและกระบวนการที่ชัดเจนไม่ยุ่งยาก
- รวดเร็ว การพิจารณาข้อพิพาทจะเสร็จสิ้นโดยใช้ระยะเวลาเพียง ๙๐ - ๑๕๐ วัน นับแต่ตั้งอนุญาโตตุลาการเสร็จ
- ประหยัด ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใดๆ เสียเพียงค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาเล็กน้อย
- เป็นธรรม อนุญาโตตุลาการผู้ชี้ขาดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา
- สร้างความพึงพอใจ คู่พิพาทสามารถรักษาชื่อเสียงและความลับระหว่างกันได้ และยังคงรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันไว้ได้ต่อไป^{๔๖ ๔๗}

^{๔๖} หากมีข้อพิพาทด้านทรัพย์สินทางปัญญาเกิดขึ้นและคู่พิพาทประสงค์จะใช้กระบวนการระงับข้อพิพาทด้านทรัพย์สินทางปัญญาโดยอนุญาโตตุลาการ สามารถยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อ “สำนักงานป้องกันและระงับข้อพิพาทด้านทรัพย์สินทางปัญญา” กรมทรัพย์สินทางปัญญา

^{๔๗} ข้อมูลจากเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา http://www.ipthailand.org/ipthailand/index.php?option=com_content&task=section&id=&Itemid=45

๙.๘ จัดการหลังเกิดข้อพิพาทลิขสิทธิ์โดยวิธีดำเนินคดีในศาล (Litigation)

การดำเนินคดีในศาลนั้นเบื้องต้นต้องรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้แก่ พยานเอกสาร พยานวัตถุ พยานบุคคลที่รู้เห็นข้อเท็จจริงในการเป็นเจ้าของงานลิขสิทธิ์และการละเมิดลิขสิทธิ์ พฤติการณ์ของการละเมิดลิขสิทธิ์ ตัวอย่างงานลิขสิทธิ์ เปรียบเทียบงานที่ละเมิดลิขสิทธิ์ จำนวนความเสียหาย และข้อสัญญาลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้อง และอื่นๆ ตามที่ทนายความที่ท่านแต่งตั้งให้ดำเนินคดีร้องขอเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีของท่าน แต่มีบางเรื่องที่ท่านได้จัดการไว้ก่อนตามคำแนะนำจะเป็นผลประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินคดีของท่าน อันเกี่ยวกับความได้เปรียบในการต่อสู้คดีในเรื่องข้อสันนิษฐานของกฎหมาย คือ

๙.๘.๑ การดำเนินคดีลิขสิทธิ์มีข้อสันนิษฐานของกฎหมายที่เป็นประโยชน์อยู่ ๔ ประการ คือ

(๑) ข้อสันนิษฐานของโจทก์

คดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ไม่ว่าจะ เป็นคดีแพ่ง หรือคดีอาญา กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่างานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการฟ้องร้องในคดีนั้น เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าว ทั้งนี้เว้นแต่จำเลยจะได้แย้งว่าไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือได้แย้งสิทธิของโจทก์

(๒) ข้อสันนิษฐานของผู้สร้างสรรค์

งานใดมีชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อของบุคคลใดที่อ้างว่าตนเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์แสดงไว้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อนั้นเป็นผู้สร้างสรรค์

(๓) ข้อสันนิษฐานของผู้พิมพ์โฆษณา

งานใดไม่มีหรือมีชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อแสดงไว้ แต่ไม่ได้อ้างว่าเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ และมีชื่อหรือสิ่งใดที่ใช้แทนชื่อของบุคคลอื่นซึ่งอ้างว่าเป็นผู้พิมพ์และหรือผู้โฆษณาแสดงไว้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลซึ่งเป็นผู้พิมพ์และหรือผู้โฆษณานั้นเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น^{๔๘}

ดังนั้น เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถหาประโยชน์จากข้อสันนิษฐานดังกล่าวได้ โดยแสดงหลักฐานว่างานนั้นมีลิขสิทธิ์ในการฟ้องคดี เช่น หลักฐานที่ตนจดแจ้งลิขสิทธิ์ไว้ และควรมีชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์บนงานสร้างสรรค์ว่าตนเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เสมอ เหล่านี้ก็จะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมายในประเด็นว่าผู้นั้นเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือไม่

(๔) ข้อสันนิษฐานเมื่อนิติบุคคลกระทำความผิดที่ใช้ได้เฉพาะคดีอาญา^{๔๙}

ในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้ถือว่ากรรมการ หรือผู้จัดการทุกคนของนิติบุคคลนั้นเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดกับนิติบุคคลนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำของนิติบุคคลนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย^{๕๐}

๙.๘.๒ ค่าเสียหายคดีละเมิดลิขสิทธิ์

การพิจารณาค่าเสียหายของศาลในคดีละเมิดลิขสิทธิ์แตกต่างจากคดีละเมิดทั่วไป กล่าวคือ ในคดีละเมิดทั่วไปศาลจะพิจารณาค่าเสียหายอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความร้ายแรงแห่งละเมิดนั้น แต่ในคดีละเมิดลิขสิทธิ์

^{๔๘} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๒

^{๔๙} คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๕๐/๒๕๓๗

^{๕๐} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๔

ศาลจะพิจารณาโดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย รวมทั้งการสูญเสียประโยชน์ และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ด้วย เช่น ค่าทนายความที่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในตารางท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง^{๕๑}

๙.๘.๓ ค่าปรับที่ได้ชำระตามคำพิพากษา

ในคดีอาญาค่าปรับที่ได้ชำระตามคำพิพากษาในคดีใดเจ้าของลิขสิทธิ์ในคดีนั้นมีสิทธิขอรับจากศาลได้เป็นจำนวนกึ่งหนึ่งของค่าปรับที่ศาลได้รับชำระมาในคดีนั้น และเจ้าของลิขสิทธิ์นั้นยังมีสิทธิที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งที่ตนต้องเสียหายไปเกินกว่าจำนวนเงินค่าปรับที่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้รับจากศาลแล้วได้อีกต่างหากด้วย^{๕๒}

๙.๘.๔ อายุความคดีแพ่ง

ห้ามมิให้ฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์เมื่อพ้นกำหนดสามปี นับแต่วันที่เจ้าของลิขสิทธิ์รู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวผู้กระทำละเมิด แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์^{๕๓}

๙.๘.๕ อายุความคดีอาญา

เนื่องจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้บัญญัติให้ความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความผิดอันยอมความได้^{๕๔} ซึ่งหมายความว่า ถ้าคู่พิพาทสามารถตกลงประนีประนอมยอมความกันได้ มีผลทำให้คดีอาญาต้องยุติลงด้วย ดังนั้นผู้เสียหายจะต้องฟ้องคดี หรือแจ้งความร้องทุกข์ภายใน

^{๕๑} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๔

^{๕๒} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๖

^{๕๓} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๓

^{๕๔} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๖

สามเดือนนับแต่วันที่รู้การกระทำความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด ถ้าเลยกำหนดอายุความดังกล่าว คดีก็จะขาดอายุความที่จะดำเนินคดีอาญาได้^{๕๕}

ถ้าได้แจ้งความร้องทุกข์ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว อายุความในการฟ้องคดีก็คงเป็นไปตามปกติตามที่ประมวลกฎหมายอาญากำหนดไว้แตกต่างกันตามความร้ายแรงของโทษอาญา^{๕๖}

โทษในคดีอาญากรณีการละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง มีโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท แต่ถ้าเป็นการกระทำความผิดเพื่อการค้ามีโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท

โทษในคดีอาญากรณีการละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม มีโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท แต่ถ้าเป็นการกระทำความผิดเพื่อการค้ามีโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท

๑๐. อายุการคุ้มครอง

๑๐.๑ อายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม

(๑) ลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมให้มียุ่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย ในกรณีที่มีผู้สร้างสรรค์ร่วมลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวให้มียุ่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ร่วม และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย ถ้าผู้สร้างสรรค์หรือผู้สร้างสรรค์ร่วมทุกคนถึงแก่ความตายก่อนที่ได้มีการโฆษณางาน โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์นั้น ให้ลิขสิทธิ์ดังกล่าวมีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณา โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นครั้งแรก

^{๕๕} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๖

^{๕๖} ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕

ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณาในงานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก^{๕๗}

(๒) งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น โดยผู้สร้างสรรค์ใช้นามแฝงหรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์ ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างงานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณาในงาน โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์นั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาโดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นครั้งแรก ในกรณีที่รู้ตัวผู้สร้างสรรค์ ให้นำหลักใน (๑) มาใช้^{๕๘}

(๓) ลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการจ้างหรือตามคำสั่ง หรือในความควบคุมของหน่วยงานราชการให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณาในงานโดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์นั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาโดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นครั้งแรก^{๕๙}

(๔) เมื่ออายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ครบกำหนดในปีใด ถ้าวันครบกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่ตรงกับวันสิ้นปีปฏิทิน หรือในกรณีที่ไม้อาจทราบวันครบกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่แน่นอน ให้ลิขสิทธิ์ยังคงมีอยู่ต่อไปจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินของปีนั้น^{๖๐}

(๕) การนำงานอันมีลิขสิทธิ์ออกทำการโฆษณาภายหลังจากที่อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์สิ้นสุดลงไม่ก่อให้เกิดลิขสิทธิ์ในงานนั้นๆ ขึ้นใหม่^{๖๑}

^{๕๗} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๙

^{๕๘} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๐

^{๕๙} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๓

^{๖๐} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๕

^{๖๑} พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๖

๑๐.๒ อายุการคุ้มครองวรรณสิทธิ์ หรือสิทธิ์โดยธรรม หรือสิทธิ์ทางศีลธรรม (Moral Right)

อายุการคุ้มครองวรรณสิทธิ์จะมีเท่ากับอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์^{๖๒}

๑๑. การจัดการงานสร้างสรรค์เมื่อสิ้นอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์

กฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ของประเทศไทยมิได้บัญญัติเรื่องเกี่ยวกับงานที่สิ้นอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ได้สละลิขสิทธิ์แล้วว่าตกเป็นของใคร ซึ่งนักกฎหมายมีความเห็นเป็นสองแนว แนวแรกเห็นว่างานสร้างสรรค์นั้นตกเป็นสมบัติของมวลมนุษยชาติทั้งมวล และแนวที่สองเห็นว่างานสร้างสรรค์นั้นตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน^{๖๓} ซึ่งในแนวนี้เห็นว่า เป็นหน้าที่ของรัฐ^{๖๔} เป็นผู้จัดการกับงานสร้างสรรค์นี้ให้เกิดผลประโยชน์แก่ชาติ โดยกำหนดให้ผู้ที่นำงานสร้างสรรค์นั้นไปใช้ ต้องจ่ายส่วนแบ่งตามจำนวนเป็นร้อยละของรายได้จากการใช้งานนั้นแก่ผู้รับอำนาจ ซึ่งโดยมากเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นโดยรัฐ ซึ่งเงินจำนวนนี้จะนำมาใช้เพื่อประโยชน์แก่ผู้สร้างสรรค์ บางกรณีรวมถึงผู้แสดงด้วย เช่น ในประเทศอิตาลี หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่น

^{๖๒} ผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มีสิทธิที่จะแสดงว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์งานดังกล่าว และมีสิทธิที่จะห้ามมิให้ผู้รับโอนลิขสิทธิ์หรือบุคคลอื่นใดบิดเบือน ดัดแปลงหรือทำโดยประการอื่นใดแก่งานนั้นจนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง หรือเกียรติคุณของผู้สร้างสรรค์และเมื่อผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย ทายาทของผู้สร้างสรรค์มีสิทธิที่จะฟ้องร้อง บังคับตามสิทธิดังกล่าวได้ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ทั้งนี้เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น เป็นลายลักษณ์อักษร

^{๖๓} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันฯ

^{๖๔} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๗ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่ง..... ผลประโยชน์แห่งชาติ..... และเพื่อการพัฒนาประเทศ

ประเทศที่ปฏิบัติตามแนวโน้ม เช่น กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศอิตาลี, อาร์เจนตินา, ชิลี, คิวบา, ฮังการี, แอลจีเรีย เป็นต้น^{๖๔} ซึ่งเงินที่ต้องจ่ายดังกล่าว ไม่ใช่เงินที่เรียกเก็บได้จากหลักการในเรื่องสิทธิของกฎหมายลิขสิทธิ์ เนื่องจากงานสร้างสรรค์นั้นหมดอายุความคุ้มครองลิขสิทธิ์แล้ว

ในขณะที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในประเทศไทยจัดการกับงานสร้างสรรค์ที่สิ้นอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ไปแล้ว จำเป็นที่ศิลปินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องช่วยกันจัดการดูแล ดังที่นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ศิลปินแห่งชาติ ได้กล่าวในการประชุมคู่มือการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ วันอังคารที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๑ ถึงกรณีสถาบันสร้างสรรค์สิ้นอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์แล้วตอนหนึ่งว่า “อย่าง เสฐียรโกเศศ ตอนที่ท่านสิ้นไป และมีการคิดว่าจะทำอะไรจึงจะดูแลงานของท่านเหมือน ๕๐ ปี ไปแล้ว ทายาทท่านก็ตั้งมูลนิธิขึ้นมา ตั้งกรรมการดูแล ถึงแม้จะ ๕๐ ปี ใดๆ ไปทำได้ แต่ต้องเกรงใจ เป็นธรรมชาติ หรือจริยสิทธิ คนที่พิมพ์มาเป็นค่าตอบแทน ไม่ใช่เป็นค่าลิขสิทธิ์ ซึ่งค่าตอบแทนมีผลประโยชน์ตามควร ลักษณะนี้จะเกิดขึ้น” แต่ขอให้พึงทำความเข้าใจตามกฎหมายว่า งานลิขสิทธิ์เมื่อหมดอายุการคุ้มครองแล้ว ทุกคนมีสิทธิ์จะใช้ได้โดยไม่ต้องขออนุญาต และเสียค่าตอบแทนให้เจ้าของลิขสิทธิ์หรือมูลนิธิใด กรณีดังกล่าวจึงถือเป็นการช่วยเหลือแบ่งปันน้ำใจไมตรีที่เหล่าศิลปินหรือผู้เกี่ยวข้องมีต่อกัน โดยขณะนี้ไม่มีกฎหมายใดบังคับให้ทำเช่นนั้น

^{๖๔} กรมศิลปากร, กองวรรณคดีประวัติศาสตร์, “อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์” เอกสารเผยแพร่ลิขสิทธิ์ ชุดกฎหมายลิขสิทธิ์ที่ ๓/๒๕๒๕, (เอกสารอัดสำเนา, จำนวน ๑๒ หน้า), หน้า ๑๑ และ ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ, บรรณานิเทศการพิพิธ ศรีสิงห์, ธันวาคม ๒๕๔๑, คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์, พิมพ์ครั้งแรก, ท.จ.ก.พี.เจ.เพลท โปรเซสเซอร์, สำนักพิมพ์นิติธรรม

โดยสรุปแล้วหากพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาด้านลิขสิทธิ์อาจพิจารณาได้จากหัวเรื่อง ๗ เรื่องคือ

๑. งานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์
๒. ผู้สร้างสรรค์
๓. เจ้าของลิขสิทธิ์
๔. สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์
๕. ธรรมสิทธิ์หรือสิทธิโดยธรรม
๖. ข้อตกลงการโอน หรืออนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์
๗. การละเมิดลิขสิทธิ์ และช้อยกเว้น

แผนภูมิปัญหาด้านลิขสิทธิ์

เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับลิขสิทธิ์ เรื่องแรกที่ต้องพิจารณาคือ งานนั้น เป็นงานมีลิขสิทธิ์หรือไม่ ซึ่งอาจเป็นงานที่ไม่มีลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย หรือเป็นงานที่หมดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ไปแล้ว หรือเป็นงานที่เจ้าของสละลิขสิทธิ์ให้คนทั่วไปใช้ได้ เพราะถ้าไม่มีลิขสิทธิ์ก็ไม่ต้องพิจารณาเรื่องลิขสิทธิ์ หากเป็นงานที่มีลิขสิทธิ์แล้วต่อมาให้พิจารณาว่าใครเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์นั้น ซึ่งผู้ใดมาซึ่งลิขสิทธิ์ที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์นั้น อาจได้มาเพราะเป็นผู้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้นเอง หรือเป็นผู้รับจ้าง หรือเป็นผู้ว่าจ้าง หรือเป็นผู้รับโอนถูกต้องคือกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่ออย่างไร ครบถ้วนหรือไม่ และดูว่ากฎหมายให้เจ้าของลิขสิทธิ์ใช้สิทธิอะไรได้บ้าง อย่าลืมว่าเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น สามารถแจ้งความ ร้องทุกข์ และดำเนินคดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ของตนได้ ต่อไปต้องพิจารณาว่าการกระทำนั้น เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ อย่างไรก็ตามกฎหมายถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์เข้าช้อยกเว้นไม่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ หากเป็นการละเมิดไม่เข้าช้อยกเว้น ก็ดำเนินคดีได้ แต่ก่อนดำเนินคดีต้องดูอายุความประกอบด้วย หรือเป็นกรณีผู้สร้างสรรค์ลิขสิทธิ์ หรือทายาทสามารถใช้สิทธิในธรรมสิทธิ หรือสิทธิโดยธรรมได้ หรือเป็นกรณีผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ละเมิดข้อตกลงหรือสัญญาการอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ ให้พิจารณาเป็นขั้นตอนดังกล่าวก็จะง่ายต่อการแก้ไขปัญหาในลิขสิทธิ์ของท่าน

הכשרות

ตัวอย่างสัญญา

คำแนะนำเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์งานวรรณกรรม^{๖๖}

๑. สัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมนี้ มีลักษณะเป็นสัญญาตัวอย่าง (Model Contract) เพื่อให้ผู้ที่ประสงค์จะขออนุญาตใช้ลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวใช้เป็นแบบในการทำสัญญา

๒. สัญญาอนุญาตนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นต้น รวมทั้งแนวปฏิบัติในทางธุรกิจการค้าในปัจจุบัน

๓. สัญญาอนุญาตนี้ เป็นผลงานของคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากภาครัฐบาลและภาคเอกชน ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ จึงเป็นสัญญาที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ทั้งเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้รับอนุญาต และสังคมโดยรวม

๔. เพื่อประโยชน์ในการใช้สัญญาตัวอย่างดังกล่าว ควรอ่านคำแนะนำข้างล่างนี้

ย่อหน้าแรก ถ้าผู้อนุญาต (เจ้าของลิขสิทธิ์) มีหลายคนต้องระบุชื่อผู้อนุญาตทุกคนลงในสัญญาด้วย และผู้อนุญาตทุกคนจะต้องลงลายมือชื่อในสัญญาทุกคน นอกจากนั้น คู่สัญญาอาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นทำการแทนได้

^{๖๖} ข้อมูลจากเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา www.ipthailand.org

สัญญาข้อ ๑ ให้ระบุลักษณะของงานวรรณกรรมที่อนุญาต เช่น คือ **นวนิยายเรื่อง/ชื่อ คู่กรรม** เป็นต้น รวมทั้งระบุว่า งานวรรณกรรมที่อนุญาต เป็นงานที่เคยจัดพิมพ์ครั้งที่เท่าไร เช่น ถ้างานนั้นเคยจัดพิมพ์เป็นหนังสือมาแล้ว ๕ ครั้ง แต่คู่สัญญาามีเจตนาจะจัดพิมพ์หนังสือที่เคยจัดพิมพ์มาแล้วในครั้งที่ ๓ ก็ระบุในสัญญาว่า **พิมพ์ครั้งที่ ๓** เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าคู่สัญญาไม่ได้หมายถึง หนังสือที่เคยจัดพิมพ์ครั้งอื่นๆ

สัญญาข้อ ๒

ข้อ ๒.๑ ใน ช่องแรก ให้ระบุ เช่น คือ **นวนิยาย**

ข้อ ๒.๒ คู่สัญญาอาจเลือกกาเครื่องหมายในช่องใดช่องหนึ่งตามเจตนา ดังนี้

- ช่องแรก เป็นการอนุญาต โดยจำกัดระยะเวลา แต่ไม่จำกัดจำนวนสื่อที่ผลิต

- ช่องที่ ๒ เป็นการอนุญาต โดยจำกัดจำนวนครั้งที่ผลิต และจำนวนสื่อที่ผลิตในแต่ละครั้ง

- ช่องที่ ๓ เป็นการอนุญาตที่จำกัดทั้งระยะเวลา จำนวนครั้งที่ผลิต และจำนวนสื่อที่ผลิต รวมทั้งกำหนดราคาปกเพื่อนำไปคำนวณเรื่องค่าตอบแทนในข้อ ๕ ด้วย

ข้อ ๒.๓ ใน ช่องแรก ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตผลิต และจำหน่าย สื่อที่ผลิตตามสัญญานี้หมดก่อนที่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาจะสิ้นสุดลง และผู้รับอนุญาตไม่ประสงค์ที่จะผลิตสื่อตามสัญญานี้อีก คู่สัญญาอาจตกลงกันให้ผู้อนุญาตสามารถอนุญาตให้ผู้อื่นผลิตสื่อนั้นได้

สัญญาข้อ ๕ การจ่ายค่าตอบแทนมี ๓ ลักษณะ (ข้อ ๕.๑ - ข้อ ๕.๓) ซึ่งคู่สัญญาอาจเลือกตามเจตนาและความเหมาะสม

ข้อ ๕.๑ เป็นลักษณะของการจ่ายค่าตอบแทนจำนวนเดียว (Lump Sum) ซึ่งคู่สัญญาอาจตกลงกันว่าให้จ่ายครั้งเดียวหรือจะแบ่งจ่ายหลายงวดก็ได้ แล้วแต่คู่สัญญาจะตกลงกัน

ข้อ ๕.๒ เป็นการจ่ายค่าตอบแทนแบบเป็นเปอร์เซ็นต์ โดยกำหนดค่าตอบแทนจำนวนเดียว ซึ่งคู่สัญญาอาจตกลงกันว่าให้จ่ายครั้งเดียวหรือจะแบ่งจ่ายหลายงวดก็ได้ แล้วแต่คู่สัญญาจะตกลงกัน

ข้อ ๕.๓ เป็นการจ่ายค่าตอบแทนโดยกำหนดค่าตอบแทนขั้นต่ำไว้ โดยผู้รับอนุญาตจะจ่ายค่าตอบแทนขั้นต่ำให้แก่ผู้อนุญาตจำนวนหนึ่งก่อน และจะจ่ายเงินค่าตอบแทนอีกจำนวนหนึ่งซึ่งคำนวณจากเปอร์เซ็นต์ของยอดขาย คุณด้วยราคาปก โดยจะจ่ายให้ทุกๆ ๖ เดือน

ข้อ ๕.๔ ให้ระบุข้อ ๕.๑ หรือ ๕.๒ หรือ ๕.๓ ลงในช่องว่าง และระบุวิธีการจ่ายเงินตามที่คู่สัญญาตกลงกัน เช่น จ่ายโดยเงินสด เช็ค หรือส่งธนาคาณัติ ณ สถานที่ใดที่กำหนดสถานที่ที่จะจ่ายเงินไว้ เช่น จ่ายที่สำนักพิมพ์ของผู้รับอนุญาตหรือที่อยู่ของผู้อนุญาต เป็นต้น

ข้อ ๕.๕ ถ้ามีผู้อนุญาต (เจ้าของลิขสิทธิ์) หลายคน ให้ระบุชื่อผู้อนุญาตและสัดส่วนหรืออัตราค่าตอบแทนที่ผู้อนุญาตแต่ละคนจะได้รับตามที่คู่สัญญาได้ตกลงกัน ถ้าผู้อนุญาตมีคนเดียวก็ไม่จำเป็นต้องกำหนดข้อ ๕.๕ นี้ไว้ในสัญญา

สัญญาข้อ ๗ ผู้อนุญาตจะแก้ไข ดัดแปลง เพิ่มเติม หรือตัดทอนงานวรรณกรรมของผู้อนุญาตไม่ได้ แต่อย่างไรก็ดี คู่สัญญาอาจทำข้อยกเว้นได้

โดยผู้อนุญาตจะอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติสัญญาไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือลงชื่อคู่สัญญา แต่อาจเป็นการอนุญาตในลักษณะของการเขียนข้อความทำนองว่าผู้อนุญาตอนุญาตให้แก่โรงงานวรรณกรรมนั้นได้ และมีลายมือชื่อกำกับ เป็นต้น

สัญญาข้อ ๘ คู่สัญญาควรระบุรูปแบบของการระบุชื่อผู้สร้างสรรค์เจ้าของลิขสิทธิ์ สัญลักษณ์แสดงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ รวมทั้งข้อมูลอื่นๆ ที่ต้องการให้ระบุไว้ในสัญญาด้วย เช่น © ค.ศ.....
ชื่อผู้สร้างสรรค์.....
ชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์.....
ชื่อผู้จัดพิมพ์..... เป็นต้น

และควรกำหนดตำแหน่งที่จะทำให้ปรากฏข้อความต่างๆ ดังกล่าว เช่น ถ้าเป็นการอนุญาตให้จัดพิมพ์หนังสือ ก็อาจจะระบุไว้ในสัญญาว่า ให้ระบุข้อความหรือสัญลักษณ์นั้นในหน้าใดของหนังสือ เป็นต้น นอกจากนี้คู่สัญญาอาจกำหนดให้ระบุค่าเตือนเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์งานที่ได้รับอนุญาตนั้นด้วย เช่น การทำซ้ำ หรือดัดแปลง หรือเผยแพร่งานดังกล่าว โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ถือเป็น การละเมิดลิขสิทธิ์ เป็นต้น หากในส่วนใดส่วนหนึ่งของงานวรรณกรรมที่อนุญาตต้องการระบุสงวนลิขสิทธิ์ แต่เพียงบางส่วน คู่สัญญาควรระบุว่า จะสงวนลิขสิทธิ์ในส่วนใดบ้าง

สัญญาข้อ ๑๐ คู่สัญญาอาจจะระบุไว้ในสัญญาว่า สัญญาข้อใดบ้างที่คู่สัญญาถือว่าเป็นสาระสำคัญ ซึ่งหากคู่สัญญาฝ่ายใดตั้งใจไม่ปฏิบัติตามสัญญา คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้

.....

ตัวอย่าง สัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์งานวรรณกรรม

ทำที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สัญญานี้ทำขึ้นระหว่าง.....

อยู่เลขที่.....ซึ่งต่อไปในสัญญานี้

จะเรียกว่า “ผู้อนุญาต” ฝ่ายหนึ่ง กับ.....

อยู่เลขที่.....ซึ่งต่อไปในสัญญานี้

จะเรียกว่า “ผู้รับอนุญาต” อีกฝ่ายหนึ่ง

ทั้งสองฝ่ายตกลงทำสัญญากันดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. งานของผู้อนุญาต

ผู้อนุญาตเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม คือ.....

เรื่อง/ชื่อ.....พิมพ์ครั้งที่.....

ชื่อผู้สร้างสรรค์.....

นามปากกา (ถ้ามี).....

๒. เงื่อนไขการอนุญาต

๒.๑ ผู้อนุญาตตกลงอนุญาตให้ผู้รับอนุญาตใช้ลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม ตามที่ระบุ ในข้อ ๑ เพื่อวัตถุประสงค์ในการผลิตและจำหน่ายสื่อ ดังต่อไปนี้

หนังสือ/สิ่งพิมพ์ คือ.....

เทปคาสเซ็ท

ซีดี - รอม

ไมโครฟิล์ม

อื่น ๆ ระบุ.....

(ให้กาเครื่องหมายในช่อง และเซ็นชื่อกำกับ ตามเจตนาของคู่สัญญา)

๒.๒ ผู้อนุญาตอนุญาตให้ผู้รับอนุญาตใช้ลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม เพื่อผลิตสื่อตามที่ระบุในข้อ ๒.๑

- กำหนดระยะเวลา.....ปี
- จำนวน.....ครั้ง ครั้งละ.....เล่ม
- จำนวน.....ครั้ง กำหนดระยะเวลา.....ปี
- จำนวนสื่อที่อนุญาตให้ผลิต.....เล่ม/ตลับ/แผ่น/ม้วน

เพื่อจำหน่ายในนามของสำนักพิมพ์.....

โดยกำหนดราคาปกในประเทศ.....บาท

(.....)

ต่างประเทศ.....บาท

(.....)

๒.๓ การอนุญาตตามข้อ ๒.๑ และ ๒.๒

ผู้รับอนุญาตมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการใช้ลิขสิทธิ์ตามสัญญาที่ผู้อนุญาตจะไม่อนุญาตให้บุคคลอื่นใช้ลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมที่อนุญาตตามสัญญานี้ เพื่อผลิตสื่อประเภทเดียวกับที่ระบุในข้อ ๒.๑ จนกว่าระยะเวลาตามสัญญานี้จะสิ้นสุดลง เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร

- ผู้อนุญาตอาจอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้ลิขสิทธิ์ตามสัญญานี้
- ผู้รับอนุญาตมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการใช้ลิขสิทธิ์ตามสัญญานี้

ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิของผู้อนุญาตที่จะใช้ลิขสิทธิ์ด้วยตนเอง

๒.๔ ผู้รับอนุญาตมีสิทธิที่จะผลิตสื่อที่ได้รับอนุญาตตามจำนวนที่กำหนดภายในอายุแห่งสัญญาและมีสิทธิที่จะจำหน่ายสื่อดังกล่าวต่อไปได้ แม้ว่าอายุสัญญาได้สิ้นสุดลง แต่ผู้รับอนุญาตไม่มีสิทธิที่จะผลิตสื่อใดๆ อีกภายหลังจากผู้รับอนุญาตได้ผลิตสื่อครบจำนวนตามสัญญาแล้ว หรือภายหลัง

วันที่อายุแห่งสัญญาสิ้นสุดลง ผู้รับอนุญาตมีสิทธิจะจำหน่ายสื่อที่ผลิตตามสัญญา

ในประเทศไทย

ในต่างประเทศ คือ.....

๒.๕ ผู้รับอนุญาตจะมอบสื่อที่ผลิตตามสัญญานี้จำนวนทั้งสิ้น.....
.....เล่ม/ตลับ/แผ่น/ม้วน ให้แก่ผู้อนุญาตในแต่ละครั้ง
ที่มีการผลิตสื่อและให้เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อนุญาต โดยผู้รับอนุญาตจะไม่คิด
มูลค่าแต่อย่างใด

๒.๖ ถ้าผู้อนุญาตต้องการสื่อที่ผลิตเพิ่มเติมตามสัญญานี้ จำนวน.....
.....เล่ม/ตลับ/แผ่น/ม้วน ผู้รับอนุญาตจะจำหน่าย
ให้แก่ผู้อนุญาตโดยมีส่วนลด.....% จากราคาปกติ

๓. ระยะเวลาการอนุญาต

๓.๑ ผู้อนุญาตอนุญาตให้ผู้รับอนุญาตใช้ลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม
ตามที่ระบุในสัญญานี้ มีกำหนดเวลา.....ปี (.....) นับแต่
วันที่คู่สัญญาลงนามในสัญญาฉบับนี้ (โดยเริ่มต้นวันที่.....เดือน.....
พ.ศ.....) และสิ้นสุดในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๓.๒ ในกรณีที่สัญญาสิ้นสุดลง หากคู่สัญญาฝ่ายใดมีความประสงค์
ที่จะให้สัญญานี้มีผลบังคับแก่คู่สัญญาต่อไปอีก ให้คู่สัญญาฝ่ายนั้นติดต่อ
คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อตกลงกัน

๔. การจัดพิมพ์

๔.๑ ผู้รับอนุญาตจะต้องผลิตสื่อตามสัญญานี้ให้แล้วเสร็จและวาง
จำหน่ายภายใน เวลา.....เดือน นับแต่วันที่ได้รับต้นฉบับที่สมบูรณ์และ
ครบถ้วน

๔.๒ ผู้อนุญาตจะต้องส่งต้นฉบับที่สมบูรณ์และครบถ้วนให้แก่ผู้รับอนุญาตภายใน.....เดือน นับแต่วันที่คู่สัญญาลงนามในสัญญาฉบับนี้

๕. ค่าตอบแทน

๕.๑ ผู้รับอนุญาตตกลงจะจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้อนุญาตเป็นเงินจำนวน.....บาท
(.....)

โดยจะชำระภายใน.....วัน นับแต่วันทำสัญญาฉบับนี้

๕.๒ ผู้รับอนุญาตตกลงจะจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้อนุญาตในอัตราร้อยละ.....ของจำนวนสื่อที่ได้รับอนุญาตให้ผลิต คุณด้วยราคาปกติที่ระบุในข้อ ๒.๒ เป็นเงินจำนวน.....บาท
(.....)

โดยผู้รับอนุญาตจะจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าว

ทั้งหมดภายใน.....วัน นับแต่วันทำสัญญาฉบับนี้

แบ่งชำระเป็น ๒ งวด โดย

งวดที่ ๑ ผู้รับอนุญาตจะจ่ายค่าตอบแทน จำนวน.....
.....บาท (.....)

ภายใน.....วัน นับแต่วันทำสัญญาฉบับนี้

งวดที่ ๒ ผู้รับอนุญาตจะชำระเงินส่วนที่เหลือ จำนวน.....
.....บาท (.....)

ภายใน.....วัน นับแต่วันผลิตสื่อเสร็จเรียบร้อย

๕.๓ ผู้รับอนุญาตตกลงจะจ่ายค่าตอบแทนขั้นต่ำให้แก่ผู้รับอนุญาตเป็นเงิน จำนวน.....บาท
(.....) และผู้รับอนุญาตจะจ่าย

ค่าตอบแทนอีกในอัตราร้อยละ.....ของจำนวนสื่อที่จำหน่ายได้
คุณราคาปกที่ระบุในข้อ ๒.๒ โดยจะจ่ายค่าตอบแทนดังนี้

งวดที่ ๑ ผู้รับอนุญาตจะจ่ายเงินค่าตอบแทนขั้นต่ำจำนวน.....
.....บาท (.....)
ภายใน.....วัน นับแต่วันทำสัญญาฉบับนี้

งวดที่ ๒ ผู้รับอนุญาตจะจ่ายเงินค่าตอบแทนที่คำนวณจากยอด
จำหน่ายในอัตราร้อยละ.....ดังกล่าวข้างต้น ภายใน.....วัน ทุกๆ ๖ เดือน
นับแต่วันผลิตสื่อเสร็จเรียบร้อย (วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....)

๕.๔ การจ่ายค่าตอบแทนตามข้อ.....ข้างต้น ผู้รับอนุญาต
จะจ่ายโดยวิธี..... ณ .....

ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีความประสงค์จะเปลี่ยนแปลงสถานที่จ่ายเงิน
ผู้อนุญาตจะแจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดเวลาการจ่ายเงิน

๕.๕ ในกรณีที่ผู้อนุญาตหลายคน ผู้รับอนุญาตจะจ่ายค่าตอบแทน
ให้แก่ผู้อนุญาตแต่ละคนดังนี้

๑. ....

๒. ....

๓. ....

๕.๖ ผู้อนุญาตมีหน้าที่ในการเสียภาษีเงินได้ โดยผู้รับอนุญาตจะหัก
ภาษี ณ ที่จ่ายตามอัตราที่ระบุในประมวลรัษฎากรจากค่าตอบแทนที่จ่ายทุกครั้ง
และผู้รับอนุญาตจะออกหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายดังกล่าวให้แก่
ผู้อนุญาตทุกครั้ง

๖. การโอนสิทธิ

การอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ตามสัญญาฉบับนี้ ผู้รับอนุญาตจะอนุญาตช่วงให้บุคคลอื่นหรือโอนสิทธิตามสัญญาฉบับนี้ให้บุคคลอื่นไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับอนุญาต

๗. การแก้ไขดัดแปลง

ผู้รับอนุญาตรับรองว่าจะไม่แก้ไข ดัดแปลง เพิ่มเติม หรือตัดทอนงานวรรณกรรมของผู้อนุญาตตามสัญญาฉบับนี้แต่อย่างใดทั้งสิ้น เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้อนุญาต

๘. การระบุชื่อผู้สร้างสรรค์ เจ้าของลิขสิทธิ์ และข้อมูลอื่นๆ

ผู้รับอนุญาตจะระบุชื่อผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรม ชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์ ชื่อผู้ผลิต ข้อความว่าได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ข้อความที่แสดงว่างานนั้นมีลิขสิทธิ์ วันเดือนปีที่โฆษณาครั้งแรก ให้ปรากฏในส่วนที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนในสื่อที่ผลิตทุกเล่ม/ตลับ/แผ่น/ม้วน หรือให้ปรากฏบนสิ่งใดที่ผู้รับอนุญาตได้จัดทำออกเผยแพร่ หรือจำหน่ายเพื่อประโยชน์ของผู้รับอนุญาต ดังนี้ © ค.ศ..... หรือ สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ.....

(ชื่อผู้สร้างสรรค์).....
(ชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์).....
(ชื่อผู้จัดพิมพ์/ผู้ผลิต).....

โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

๙. การต่อสู้คดี

๙.๑ ในกรณีที่มีบุคคลอื่นฟ้องร้องเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมภายใต้สัญญานี้ ผู้อนุญาตจะเข้าร่วมกับผู้รับอนุญาตในการต่อสู้คดี

และผู้อนุญาตจะให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลหรือเอกสารอันเป็นประโยชน์ หรือเป็นพยานในการต่อสู้คดีดังกล่าว

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากผลของคดีละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรม ภายใต้สัญญานี้ ผู้รับอนุญาตและผู้อนุญาตตกลงจะรับผิดชอบฝ่ายละครึ่งหนึ่ง หากงานวรรณกรรมที่อนุญาตให้ผลิตตามสัญญานี้ล่วงละเมิด ลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วน อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย แก่บุคคลนั้น และหรือผู้รับอนุญาต ผู้อนุญาตจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย ดังกล่าวทั้งสิ้น

๙.๒ ในกรณีที่มีบุคคลอื่นละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมภายใต้สัญญานี้ ผู้อนุญาตตกลงมอบอำนาจในการร้องทุกข์ ฟ้องร้อง และดำเนินคดี ให้แก่ผู้รับ อนุญาตเพื่อดำเนินการแทนภายในอายุแห่งสัญญา

๑๐. การบอกเลิกสัญญา

หากคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจงใจไม่ปฏิบัติตามสัญญา หรือเงื่อนไข แห่งสัญญาในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ ให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งแจ้งให้คู่สัญญา ฝ่ายที่จงใจไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือเงื่อนไขแห่งสัญญาดังกล่าวทราบ พร้อมทั้ง แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้แก้ไขให้เป็นไปตามสัญญาภายใน ๑๕ วัน นับแต่ วันที่ได้รับแจ้ง เมื่อครบกำหนดเวลา ๑๕ วันแล้ว หากคู่สัญญาฝ่ายที่ได้รับแจ้ง ไม่ดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามสัญญา คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิบอกเลิก สัญญา หรือฟ้องร้องบังคับให้เป็นไปตามสัญญาได้

๑๑. การระงับข้อพิพาท

ในกรณีที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้นจากสัญญา หรือเกี่ยวเนื่องกับสัญญา นี้ คู่สัญญาประสงค์จะให้มีการระงับข้อพิพาท โดยการตกลงไกล่เกลี่ยด้วย วิธีระงับข้อพิพาทตามข้อบังคับกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการระงับข้อพิพาท

ข้อพิพาทด้านทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะที่มีการเสนอข้อพิพาท เพื่อการประนอมข้อพิพาท และให้อยู่ภายใต้การดำเนินการของกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ดังกล่าว

๑๒. สัญญาเป็นโมฆะบางส่วน

ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าข้อสัญญาส่วนใดส่วนหนึ่งของสัญญานี้เป็นโมฆะ ให้ถือว่าข้อสัญญาส่วนที่เป็นโมฆะไม่มีผลบังคับในสัญญานี้ และข้อสัญญาดังกล่าวไม่กระทบกระเทือนถึงความสมบูรณ์ของสัญญาในส่วนอื่นๆ สัญญานี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยตลอดดีแล้ว จึงลงลายมือชื่อพร้อมทั้งประทับตรา (ถ้ามี) ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ

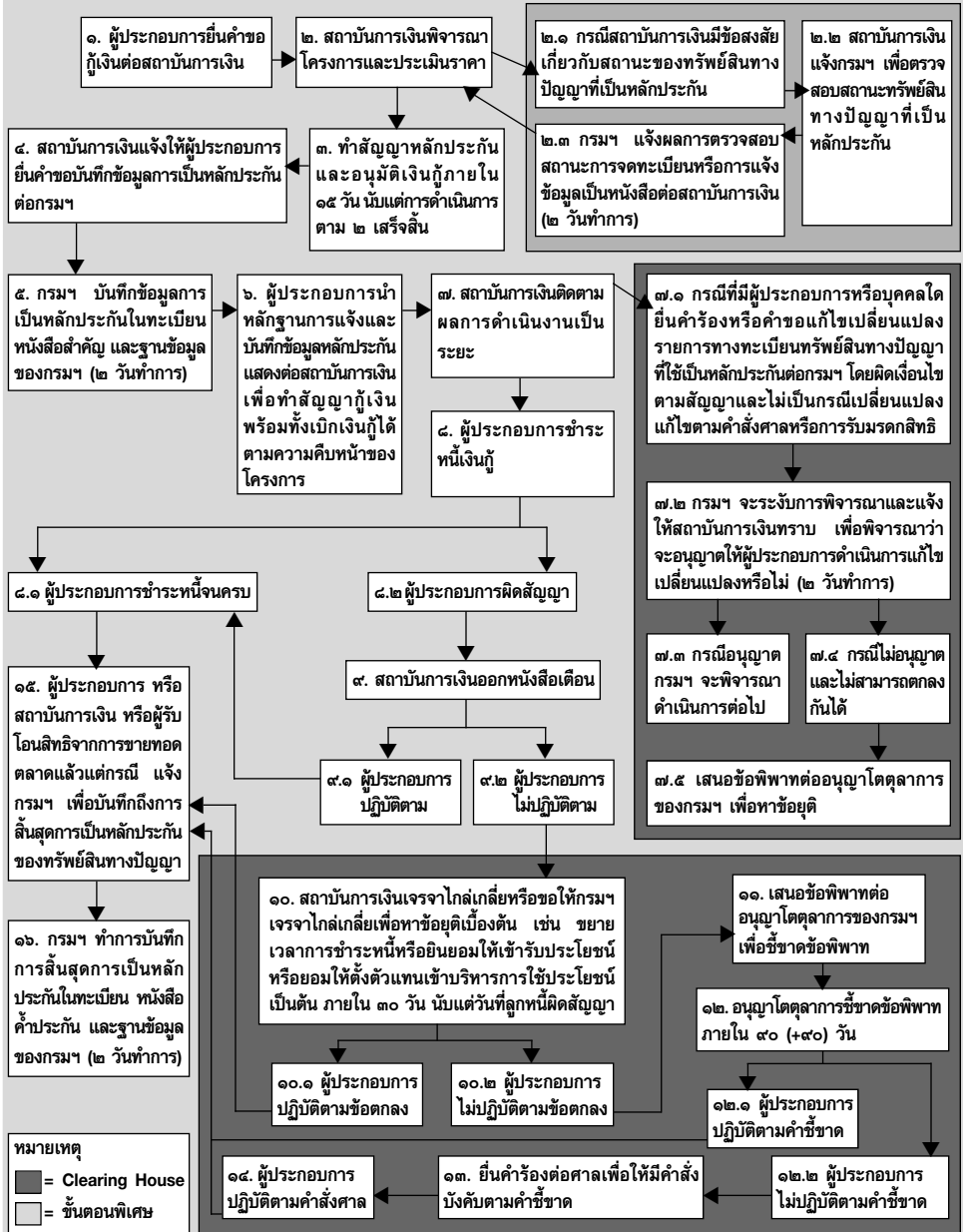
ลงชื่อ.....ผู้อนุญาต
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้รับอนุญาต
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)^{๖๗}

แผนผังขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตามโครงการแปลงทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทุน

ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการขอกู้เงิน โดยใช้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหลักประกัน

๑. การยื่นคำขอกู้เงิน

สถานที่ติดต่อ สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ กลุ่มงานบริหาร
จัดการทรัพย์สินทางปัญญา ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา ชั้น ๕ กรมทรัพย์สิน
ทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

เลขที่ ๔๔/๑๐๐ ถนนนนทบุรี ๑ ตำบลบางกระสอ

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทรศัพท์ : ๐-๒๕๔๗-๖๐๓๓-๔ โทรสาร : ๐-๒๕๔๗-๔๗๐๙

หรือที่ www.ipthailand.org สายด่วน ๑๓๖๔

ผู้ประกอบการ (๑) ที่ประสงค์จะขอกู้เงินโดยใช้ทรัพย์สินทางปัญญา
(๒) เป็นหลักประกัน (๓) ให้ยื่นคำขอกู้เงินต่อสถาบันการเงิน (๔) พร้อมแผน
ธุรกิจ และแนบเอกสารประกอบการกู้เงินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สถาบัน
การเงินกำหนด

สถาบันการเงินที่ผู้ประกอบการสามารถยื่นคำขอกู้เงินได้ ได้แก่

๑.๑ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย
(SME BANK)

SME BANK TOWER เลขที่ ๓๑๐ ถนนพหลโยธิน แขวง
สามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ หรือ สาขาทั่วประเทศ

๑.๒ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

๓๓๓ ถนนสีลม กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๒๓๓๐-๑๒๖๑
โทรสาร ๐-๒๒๓๓๑-๔๖๔๖

๑.๓ ธนาคารออมสิน

สำนักงานใหญ่ ๔๗๐ ถนนพหลโยธิน สามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ ติดต่อสอบถาม โทร. ๑๑๑๕ หรือ ๐-๒๒๕๙๙-๕๐๐๐
E-mail news@gsb.or.th

(๑) “ผู้ประกอบการ” หมายถึง บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลที่เป็น
เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้จดทะเบียน หรือขึ้นทะเบียน หรือแจ้งข้อมูล
ไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา

(๒) “ทรัพย์สินทางปัญญา” หมายถึง

๑) เครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง
เครื่องหมายร่วม สิทธิบัตรการประดิษฐ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์
อนุสิทธิบัตร แบบผังภูมิของวงจรรวมที่ได้จดทะเบียนไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๒) ลิขสิทธิ์ ความลับทางการค้า ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ที่ได้แจ้ง
ข้อมูลไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๓) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียน หรือแจ้งข้อมูลไว้กับ
กรมทรัพย์สินทางปัญญา

(๓) “หลักประกัน” หมายถึง สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่นำมาใช้
เป็นหลักประกันการกู้เงินกับสถาบันการเงิน

(๔) “สถาบันการเงิน” หมายถึง ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SME BANK) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
(มหาชน) ธนาคารออมสิน หรือสถาบันการเงินอื่น ที่เข้าร่วมโครงการแปลง
ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทุน

๒. การตรวจสอบข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญา

หลังจากที่ผู้ประกอบการยื่นคำขอกู้เงินแล้ว สถาบันการเงินจะตรวจสอบความถูกต้องของทรัพย์สินทางปัญญาที่ใช้เป็นหลักประกัน ถ้ามีเหตุสงสัยก็จะมีหนังสือสอบถามมายังกรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อตรวจสอบสถานะของทรัพย์สินทางปัญญาที่ผู้ประกอบการนำมาใช้เป็นหลักประกันนั้น ว่ามีข้อมูลถูกต้องตรงตามข้อมูลที่แจ้งไว้กับสถาบันการเงินที่ขอกู้หรือไม่ กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะทำการตรวจสอบสถานะของทรัพย์สินทางปัญญาที่ใช้เป็นหลักประกัน และแจ้งผลให้สถาบันการเงินทราบต่อไป

๓. การพิจารณาคำขอกู้เงิน และการอนุมัติเงินกู้

หลังจากตรวจสอบสถานะและข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว สถาบันการเงินจะทำการพิจารณาคำขอกู้เงินและแผนธุรกิจ รวมทั้งประเมินมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญาที่ใช้เป็นหลักประกัน และจะอนุมัติเงินกู้ พร้อมนัดลงนามทำสัญญาหลักประกัน ภายในสิบห้าวันทำการนับแต่วันที่ได้รับเอกสารครบถ้วน และได้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาเสร็จสิ้น

๔. การบันทึกข้อมูลและการทำสัญญาเงินกู้

เมื่อสถาบันการเงิน และผู้ประกอบการทำสัญญาหลักประกันเรียบร้อยแล้ว สถาบันการเงินจะแจ้งให้ผู้ประกอบการทำการยื่นคำขอบันทึกข้อมูลหลักประกันลงในทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา (๕) หนังสือสำคัญ (๖) และในฐานข้อมูล (๗) ทรัพย์สินทางปัญญาต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา โดยยื่นคำขอตามแบบพิมพ์ ทปท.๐๑ พร้อมแนบสำเนาคำขอ ทปท.๐๑ จำนวน ๑ ฉบับ หนังสือสำคัญ สำเนาสัญญาหลักประกัน จำนวน ๑ ฉบับ

เมื่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้รับคำขอบันทึกหลักประกันการกู้เงินดังกล่าวแล้ว กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะทำการตรวจสอบและบันทึกข้อมูลการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหลักประกันลงในทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา หนังสือสำคัญ และฐานข้อมูลของกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อเจ้าหน้าที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วจะมอบหลักฐานการรับแจ้งการบันทึกข้อมูล และหนังสือสำคัญที่ได้บันทึกการเป็นหลักประกันแล้วคืนแก่ผู้ประกอบการเพื่อให้ผู้ประกอบการนำไปแสดงต่อสถาบันการเงินและขอเบิกเงินตามสัญญากู้ โดยสถาบันการเงินจะทำสัญญากู้เงินและเบิกเงินกู้ตามความคืบหน้าของโครงการ

๕. การติดตามผลการดำเนินงาน

ภายหลังจากที่ผู้ประกอบการเริ่มดำเนินการประกอบธุรกิจตามโครงการแล้ว สถาบันการเงินจะไปตรวจเยี่ยมโครงการ เพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และหากผู้ประกอบการต้องการเงินกู้เพิ่มเติมอีก ก็จะพิจารณาให้เงินกู้เพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๖. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา

ภายหลังจากที่อนุมัติเงินกู้และผู้ประกอบการได้เบิกเงินกู้แล้ว หากผู้ประกอบการยื่นคำขอ หรือคำร้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการทางทะเบียนของทรัพย์สินทางปัญญาที่ใช้เป็นหลักประกันโดยผิดเงื่อนไขตามสัญญาหลักประกัน กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะระงับการพิจารณา และมีหนังสือสอบถามไปยังสถาบันการเงินภายในสองวันทำการ นับแต่วันที่รับคำขอหรือคำร้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการทางทะเบียนจากผู้ประกอบการว่าจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการทางทะเบียนดังกล่าว ถ้าสถาบันการเงินมีหนังสืออนุญาตตามคำขอ หรือคำร้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการทาง

ทะเบียนดังกล่าว กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะทำการพิจารณาคำขอหรือคำร้องนั้นต่อไป แต่ถ้าไม่อนุญาตก็จะให้ทำความตกลงกันระหว่างคู่สัญญา ถ้าตกลงกันไม่ได้ก็จะเสนอข้อพิพาทเข้าสู่การพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ กรมทรัพย์สินทางปัญญาตามที่ระบุไว้ในสัญญา เพื่อทำการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทต่อไป โดยอนุญาโตตุลาการจะทำคำชี้ขาดข้อพิพาทภายในเก้าสิบวัน นับแต่ตั้งอนุญาโตตุลาการคนสุดท้าย แต่หากมีเหตุจำเป็น อนุญาโตตุลาการอาจขยายเวลาออกไปอีกได้แต่ไม่เกินเก้าสิบวัน และเมื่อได้ผลชี้ขาดเป็นที่สุดท้ายแล้ว อนุญาโตตุลาการจะดำเนินการตามคำชี้ขาดที่เป็นที่สุดนั้น

(๕) “ทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา” หมายถึง ทะเบียนเครื่องหมายการค้า ทะเบียนเครื่องหมายบริการ ทะเบียนเครื่องหมายรับรอง ทะเบียนเครื่องหมายร่วม ทะเบียนสิทธิบัตรการประดิษฐ์ ทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ทะเบียนอนุสิทธิบัตร ทะเบียนแบบผังภูมิของวงจรรวม ทะเบียนข้อมูลความลับทางการค้า ทะเบียนข้อมูลสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย

(๖) “หนังสือสำคัญ” หมายถึง หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องหมายบริการ หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรอง หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องหมายร่วม หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนสิทธิบัตรการประดิษฐ์ หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนอนุสิทธิบัตร หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนแบบผังภูมิของวงจรรวม หนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ หนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลความลับทางการค้า หนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือหนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หนังสือรับรองการแจ้งข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย

(๗) “ฐานข้อมูล” หมายถึง ข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ ของผู้ประกอบการที่ได้จดทะเบียน หรือได้แจ้งข้อมูลไว้ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งได้ประมวลและจัดทำไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๗. การชำระหนี้เงินกู้

สถาบันการเงินจะกำหนดตารางชำระหนี้ตามความสามารถของผู้ประกอบการ เมื่อชำระหนี้ครบถ้วนตามตารางที่กำหนดแล้ว สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการจะต้องยื่นคำขอบันทึกข้อมูลการสิ้นสุด การเป็นหลักประกันตามแบบ ทพท.๐๒ ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อทำการบันทึกข้อมูลการสิ้นสุดการเป็นหลักประกัน พร้อมแนบหลักฐานตามที่กำหนด และหลักฐานแสดงการสิ้นสุดการเป็นหลักประกัน เช่น คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ คำบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจากศาล เมื่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้รับคำขอบันทึกสิ้นสุดการเป็นหลักประกันการกู้เงินแล้วกรมทรัพย์สินทางปัญญาจะบันทึกข้อมูลการสิ้นสุดการเป็นหลักประกันของทรัพย์สินทางปัญญา ลงในทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา หนังสือสำคัญ และฐานข้อมูลของกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๘. การผิดสัญญา

ในกรณีที่ผู้ประกอบการผิดสัญญา สถาบันการเงินจะออกหนังสือเตือนให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามสัญญาก่อน ถ้าผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตาม สถาบันการเงินจะทำการเจรจากับผู้ประกอบการ หรือจะขอให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นคนกลางไกล่เกลี่ย เพื่อหาข้อยุติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ประกอบการผิดสัญญา

ในกรณีที่ยังตกลงกันไม่ได้ ถ้าในข้อสัญญากำหนดให้ระงับข้อพิพาท โดยใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการของกรมทรัพย์สินทางปัญญา สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการ จะต้องยื่นคำเสนอข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อทำการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทต่อไป โดยอนุญาโตตุลาการจะทำคำชี้ขาดให้เสร็จภายในเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตั้งอนุญาโตตุลาการคนสุดท้าย แต่หากมีเหตุจำเป็น อนุญาโตตุลาการอาจขยายเวลาออกไปอีกได้ แต่ไม่เกินเก้าสิบวัน

เมื่ออนุญาโตตุลาการชี้ขาดข้อพิพาทแล้ว และผู้ประกอบการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดดังกล่าว สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการ หรือผู้รับโอนสิทธิ แล้วแต่กรณี จะยื่นคำขอบันทึกข้อมูลการสิ้นสุดการเป็นหลักประกันการกู้เงินต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาตามแบบพิมพ์ ทปท. ๐๒ พร้อมแนบหลักฐานแสดงการสิ้นสุดของการเป็นหลักประกัน เพื่อบันทึกการสิ้นสุดของการเป็นหลักประกัน (ถ้ามี) เมื่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้รับคำขอบันทึกข้อมูลการสิ้นสุดการเป็นหลักประกันการกู้เงินแล้ว จะพิจารณาคำขอและบันทึกข้อมูลการสิ้นสุดของการเป็นหลักประกันลงในทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา หนังสือสำคัญ และฐานข้อมูลของกรมทรัพย์สินทางปัญญา ภายในสองวันทำการนับแต่วันที่ได้รับคำขอบันทึกข้อมูลดังกล่าว^{๖๔}

^{๖๔} ข้อมูลจากเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา

คำสั่งคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ที่ ๑/๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม

ตามที่คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมขึ้น ตามคำสั่งคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติที่ ๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และบัดนี้คณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมตามคำสั่งดังกล่าวได้พ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และมติของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๐ จึงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา ประธานกรรมการ และกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม ดังนี้

๑. นายสมนึก	พิมลเสถียร	ที่ปรึกษา
๒. นายสุนทร	อรุณานนท์ชัย	ประธานกรรมการ
๓. นายเนาวรัตน์	พงษ์ไพบุลย์	กรรมการ
๔. นายสวัสดิ์	ทอรุ่งเรือง	กรรมการ
๕. นาวาอากาศเอกอาวุธ	เงินชุกลีน	กรรมการ
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวิตร	นิลสุวรรณากุล	กรรมการ
๗. ศาสตราจารย์วิบูลย์	ลีสุวรรณ	กรรมการ
๘. นายปฐมฤกษ์	เกตุทัต	กรรมการ

ให้คณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมมีอำนาจหน้าที่ตามนัย มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๑. บริหารกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
๒. ออกระเบียบหรือข้อบังคับใดๆ เพื่อให้การบริหารกองทุนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
๓. กำหนดแผนการเงินและงบประมาณประจำปีของกองทุน
๔. พิจารณานอนุมัติโครงการ หรือกิจกรรมที่ขอรับการอุดหนุนจากกองทุน ได้สอดคล้องกับนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติในเรื่องการวิจัย การพัฒนา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ ให้การศึกษา ส่งเสริมและเผยแพร่งานวัฒนธรรม
๕. ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนจากกองทุน
๖. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

(คุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ประธานกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

คำสั่งคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม
ที่ ๖/๒๕๕๐
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ
โครงการ “การบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของศิลปินแห่งชาติ”

ด้วยคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีความประสงค์จะดำเนินโครงการการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของศิลปินแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ระหว่างศิลปินแห่งชาติ ทายาท และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

๒. เพื่อจัดทำคู่มือแนวทางการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของศิลปินแห่งชาติ

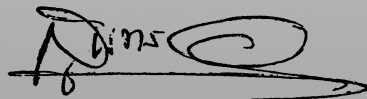
๓. เพื่อจัดเก็บรวบรวมผลงานของศิลปินแห่งชาติที่สร้างสรรค์ และนำขึ้นทะเบียนเพื่อให้การดำเนินโครงการการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของศิลปินแห่งชาติ ประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ของศิลปินแห่งชาติ ประกอบด้วย

๑. เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	ที่ปรึกษา
๒. รองเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	ที่ปรึกษา
๓. ร้อยโทธนพจน เอกโยคยะ	ที่ปรึกษา

๔. นายประวิตร นิลสุวรรณากุล	ประธานอนุกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการกองกองทุนส่งเสริม งานวัฒนธรรม	รองประธานอนุกรรมการ
๖. นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์	อนุกรรมการ
๗. นายปฐมฤกษ์ เกตุทัต	อนุกรรมการ
๘. หม่อมราชวงศ์โอภาศ กาญจนะวิชัย	อนุกรรมการ
๙. นางสาวพุลศรี กนกวิจิตร	อนุกรรมการ
๑๐. นายวารลสิทธิ์ กาญจนสูตร	อนุกรรมการ
๑๑. นายเทอดศักดิ์ สีสมาน	อนุกรรมการ
๑๒. หัวหน้างานนิติกร สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๑๓. นางสาวบุญสม ตั้งไพบูลย์	อนุกรรมการ และเลขานุการ
๑๔. นางอรุณ อัมพวัน	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

(นายสุนทร อรุณานนท์ชัย)

ประธานคณะกรรมการกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสุนทร อรุณานนท์ชัย	ประธานคณะกรรมการ กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม
นายปรีชา กันธิยะ	ผู้ตรวจราชการกระทรวงวัฒนธรรม
นางฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร	เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
นางนพพร มุกดาภณี	รองเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
นางสาวชรีรัตน์ ชีประเสริฐ	ผู้อำนวยการกองกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม

เรียบเรียงและจัดทำต้นฉบับ

นายเทอดศักดิ์ สีสมาน

บรรณาธิการ

นางสาวบุญสม ตั้งไพบูลย์	นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ
นางอนงค์นาฏ สีนอุดม	นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ
นางอุ้งน อัมพวัน	นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ
นางสาวธิดำพร อุดทน	นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ
นางสาวหัสดี นะเอี่ยม	เจ้าพนักงานวัฒนธรรมชำนาญงาน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม
เลขที่ ๑๔ ถนนเทียมร่วมมิตร เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๗ ๐๐๑๓ ต่อ ๑๔๐๖, ๑๔๐๘
โทรสาร ๐ ๒๒๔๘ ๕๘๕๒

